

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
«ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»
ΕΤΟΣ 52ο - ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 403
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2009 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2010
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΚΟΥΦΑ 71Α & ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ
106 80 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 3633618 - FAX: 210 3634636

ΠΑΝΕΘΝΙΚΗ ΕΞΟΡΜΗΣΗ για το Μεγάλο και Ενιαίο Μουσείο της Μ. Ασίας

Αποφασισμένη να δώσει τη μάχη για να πετύχει την ίδρυση ενός μεγάλου και ενιαίου Μουσείου στην Αθήνα, η Ένωση Σμυρναίων σχεδιάζει πανελλήνια εξόρμηση για τη συγγέντρωση υπογραφών, η πρώτη φάση της οποίας θ' αρχίσει μέσα στον Ιανουάριο του 2010 από

το Διαδίκτυο.

Στόχος να συγκεντρωθούν υπογραφές υποστήριξης και από τους Έλληνες της διασποράς, πολλοί από τους οποίους προέρχονται από οικογένειες προσφύγων του 1922.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Συντηρεί τις διακρίσεις κατά των Μικρασιατών

Ο γδόντα επτά χρόνια μετά τον βίαιο ξεριζωμό των Ελλήνων από τις προγονικές του εστίες εξακολουθούν να έχουν ισχύ στο ελληνικό κράτος έγγραφα τα οποία θυμίζουν άλλες εποχές και αποπνέουν ρατσισμό εις βάρος των προσφύγων του 1922.

Η «Μικρασιατική Ηχώ» φέρνει σήμερα στη δημοσιότητα ένα τέτοιο έγγραφο. Πρόκειται για την προκήρυξη διαγωνισμού μεταξύ των φοιτητών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, προκειμένου να τους χορηγηθεί, κατά το πανεπιστημιακό έτος 2008-2009, μία υποτροφία 300 ευρώ από τα έ-

σοδα της Κληρονομιάς Μαρίας Ράδου. Η προκήρυξη φέρει ημερομηνία 1 Απριλίου 2009 και υπογράφεται από τον (τότε) Πρύτανη του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος κ. Χρήστο Κίττα. Σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης οι υποψήφιοι για την υποτροφία θα πρέπει να κατάγονται από το Δήμο Αθηναίων ή από την Ήπειρο και να κατοικούν μόνιμα στο Δήμο Αθηναίων ή σε Δήμους και Κοινότητες της Ηπείρου, **αποκλεισμένων των καταγομένων από τη Μ. Ασία** (η καταγωγή των

υποψηφίων καθορίζεται από την καταγωγή του πατέρα).

Από μια πρώτη ανάγνωση του κειμένου της προκήρυξης προκύπτει πως το κληροδοτήμα δεν είναι πρόσφατο. Και έτσι όμως να έχει το πράγμα, δημιουργείται το κρίσιμο ερώτημα πώς το Πανεπιστήμιο α-

φήνει να ισχύει για χρόνια ένα έγγραφο που δημιουργεί διακρίσεις ανάμεσα στους Έλληνες. Τι λέει γι' αυτό άραγε η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, τα αρμόδια υπουργεία Παιδείας και Οικονομικών και οι Πρωτανικές Αρχές του Ιδρύματος;

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ & ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών προκηρύσσει διαγωνισμό μεταξύ των φοιτητών της Φιλοσοφικής Σχολής αυτού, που κατάγονται από το Δήμο Αθηναίων ή από την Ήπειρο και κατοικούν μόνιμα στο Δήμο Αθηναίων ή σε Δήμους και Κοινότητες της Ηπείρου, αποκλεισμένων των καταγομένων από τη Μ. Ασία (η καταγωγή των υποψηφίων καθορίζεται από την καταγωγή του πατέρα), για τη χορήγηση, κατά το Πανεπιστημιακό έτος 2008-09, μίας (1) υποτροφίας, από τα έσοδα της Κληρονομιάς Μαρίας Ράδου.

Το ποσό της υποτροφίας ~~ορίζεται σε Ευρωπαϊκά ευρώ~~ (€300,00).

Ο διαγωνισμός θα διενεργηθεί στο Πανεπιστήμιο στις **27, 28 και 29/5/2009**, ώρες 8.00 πμ - 16.00 μμ, στα κτήρια Ιπποκράτους 7 και Σίνα 3 (κτήριο Νομακής) από επιτροπή, η οποία έχει καταρτισθεί σύμφωνα με το άρθρο 8 του Κ.Δ.18/23-8-41. Θα ανακοινωθεί αναλυτικό πρόγραμμα εντός του Μαΐου 2009.

Οι πρωταετείς φοιτητές θα υποβάλουν τα με αύξοντα αριθμό ένα (1) έως και τέσσερα (4) και επί πλέον:

1. Απολυτήριο Λυκείου με βαθμό τουλάχιστον «Λ. Καλώς»
2. Βεβαίωση εγγραφής στα ΑΕΙ

Έντυπα αιτήσεων καθώς και περισσότερες πληροφορίες δίνονται από τη Διεύθυνση Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών - Τμήμα Υποτροφιών και Βραβείων (Στάση και Χρ.Λοδά 6, τηλ. 210 368.9132-4).

Αθήνα, 1 Απριλίου 2009
Ο Πρύτανης
Χρήστος Κίττας

Η αρχή (επάνω) και το τέλος (κάτω) της προκήρυξης του Πανεπιστημίου Αθηνών με την απαράδεκτη διάκριση εις βάρος των μικρασιατικής καταγωγής φοιτητών.

ΧΟΡΗΓΙΑ: ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΙΔΡΥΜΑ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Σ. ΩΝΑΣΗΣ»

Νοστιμιές και Γεύσεις της Σμύρνης

Επιμέλεια: ΜΑΙΡΗ ΦΩΤΕΙΝΟΥ

Διάνος γεμιστός

Στη Σμύρνη ΔΙΑΝΟ λέγαμε την γαλοπούλα, άλλωστε το σωστό όνομα είναι ινδιάνος. Δεν είχαμε έθιμο να κάνουμε διάνο τα Χριστούγεννα. Διάνο κάναμε οποιαδήποτε επίσημη εορταστική μέρα του χρόνου. Θα σας περιγράψω λοιπόν πως έκανε το γεμιστό διάνο η νενέ μου στην Σμύρνη.

Παίρνουμε ένα διάνο καθαρισμένο. Τον πλένουμε καλά μέσα και έξω. Τον αφήνουμε να στραγγίξει καλά. Εν τω μεταξύ ετοιμάζουμε τη γέμωση. Κόβουμε ψιλό ένα μεγάλο κρεμμύδι. Προσθέτουμε ένα φλυτζάνι ρύζι, ένα φλυτζάνι κουκουνάρι, μισό φλυτζάνι σταφίδα μαύρη, περίπου 15 κάστανα ψημένα και καθαρισμένα, αλάτι, πιπέρι.

Ανακατεύουμε τη γέμωση καλά, τη βάζουμε στη κοιλιά του διάνου και ράβουμε το άνοιγμα με βελόνα και κλωστή.

Τρυπάμε το διάνο με μεγάλο πηρούνι απ' όλες τις πλευρές, για να πάει το νερό μέσα στη γέμωση, για να ψηθεί. Βάζουμε το διάνο σε μεγάλη κατσαρόλα, προσθέτουμε νερό ώστε να κα-

λυφθεί εντελώς ο διάνος. Προσθέτουμε αλάτι και πιπέρι και ψήνουμε σε σιγανή φωτιά επί 2-3 ώρες. Στις 2 ώρες δοκιμάζουμε το κρέας αν είναι ψημένο, αποσύρουμε από τη φωτιά, είναι έτοιμος.

Τώρα το ζουμί που έβρασε ο διάνος. Μπορεί να κάνουμε δύο τινά για την επομένη μέρα. Πρώτον πιλάφι με ρύζι, στο οποίο προσθέτουμε το κρέας που έμεινε από το διάνο, αφού το κόψουμε σε μικρά κομματάκια. Σερβίρουμε το πιλάφι σε πιατέλα και το καλύπτουμε με σάλτσα μιλανέζα ή οποιαδήποτε σάλτσα. Και δεύτερον μπορούμε να κάνουμε το μπουρέκι του διάνου. Σας δίνω την συνταγή.

Μπουρέκι του Διάνου

Στο ζουμί που έμεινε από το βράσιμο του διάνου προσθέτουμε ένα κιλό κρεμμύδια κομμένα σε μεγάλα κομμάτια. Τα βράζουμε σε χαμηλή φωτιά, ώστε να εξατμιστεί το νερό και να γίνει ένας πυκνόρρευστος πολτός, ανακατεύοντάς το συνεχώς για να μην κολλήσει.

Σ' αυτό τον πολτό, αφού κρυώσει, προσθέτουμε 3 αυγά, ένα φλυτζάνι τυρί τριμμένο παραμετζάνα ή κεφαλοτύρι και ανακατεύουμε καλά. Παίρνουμε 1/2 κιλό φύλλο για πίτα. Στρώνου-

με σε ένα ταψί τα μισά φύλλα, αφού τα βουτυρώσουμε ένα-ένα, στρώνουμε τη γέμωση και από πάνω τα υπόλοιπα φύλλα αφού τα βουτυρώσουμε ένα-ένα.

Κόβουμε με κοφτερό μαχαίρι τη πίτα σε τρίγωνα και ψήνουμε σε φούρνο μέτριο για 25 λεπτά.

ΣΤΑΣΑ ΙΣΗΓΟΝΗ

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΟΡΕΞΗ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Η πρώτη όψη του λαχείου υπέρ της ανεγέρσεως του νέου Ναού της Αγίας Αικατερίνης στη Σμύρνη. Η εκκλησία της Αγίας Αικατερίνης, ο μεγαλύτερος σε μέγεθος Ναός της Σμύρνης, άρχισε να χτίζεται το 1898 στη θέση αρχαίου ναϊδίου, το οποίο ονομαζόταν Μετόχιο της Αγίας Φωτεινής. Φαίνεται πως η ανέγερσή της δεν είχε ολοκληρωθεί το 1902 γι' αυτό και κατέστη αναγκαία η έκδοση ειδικού λαχνού για την αποπεράτωσή της. (Από τη Συλλογή Θ. Πελεκάνου).

ΝΕΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ

■ Πρόεδρος στην Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος (ΟΠΣΕ) για την περίοδο 2009 - 2012 επανεξελέγη ο Αθανάσιος Λαγοδήμος. Τις υπόλοιπες θέσεις του Δ.Σ. κατέλαβαν οι Βασίλειος Καραμανλής (αντιπρόεδρος), Δημήτριος Κρασσόπουλος (γεν. γραμματέας), Μερσίνη Σακκά (ειδ. γραμματέας), Ιωάννης Βασιλειάδης (ταμίας) και οι Ιωάννης Νικολάου, Παυλίνα Βαρναλίδου, Πουλιάνα Δημητροπούλου, Καπλάνης Ιωσηφίδης, Μαρία Παπαδοπούλου, Στέλλα Χαριτάκη - Γκοτζαμάνη (σύμβουλοι)

■ Νέο Διοικητικό Συμβούλιο για την τριετία 2009 - 2012 απέκτησε η Πολιτιστική Εστία Μικρασιατών & Ποντίων «Αλύτρωτες Πατρίδες» Βελεστίνου. Η σύνθεσή του είναι η εξής: Πρόεδρος: Γεώργιος Νέμτσας. Αντιπρόεδρος: Δημήτριος Συμεώνογλου. Γραμματέας: Βασιλική Κουσουρίδα. Ταμίας: Νικόλαος Μακρής. Μέλη: Απόστολος Μίγας, Αθανασία Αραπατζή, Αναστασία Τσουνανάκη.

■ Συγκροτήθηκε σε σώμα η νέα πενταμελής επιτροπή της «Εταιρείας Μελέτης της καθ' ημάς Ανατολής» που προήλθε από τις εκλογές της 26ης Σεπτεμβρίου 2009. Η σύνθεσή της είναι η εξής: Πρόεδρος: Αιμιλία Θεοδοπούλου. Γραμματέας: Δέσποινα Παπουτσόπουλου. Ταμίας: Αθανάσιος Ζαράγκαλης. Συντονιστής: Αδαμάντιος Ανεσιτίδης. Μέλος: Σάββας Τσιλένης.

■ Στις 11 Νοεμβρίου 2009 συγκροτήθηκε σε σώμα το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου Τενεδίων «Ο Τέννης» με την ακόλουθη σύνθεση: Πρόεδρος: Απόστολος Κιρκινεόγλου. Αντιπρόεδρος: Δέσποινα Κάλφα. Γεν. Γραμματέας: Πα-

γόνα Μπουρουνσούζη. Ταμίας: Ρήγας Χριστοδούλου. Σύμβουλοι: Χρήστος Κάλφας, Μιχάλης Χριστοδούλου, Αντώνης Ζερβουδάκης. ■ Το νέο Διοικητικό Συμβούλιο του Μικρασιατικού Συλλόγου Καισαριανής, το οποίο προήλθε από τις εκλογές που πραγματοποιήθηκαν στις 25/11/2009, συγκροτήθηκε σε σώμα με την ακόλουθη σύνθεση: Πρόεδρος: Στέλλα Σαρηπαναγιώτου. Αντιπρόεδρος: Όλγα Χατζηλία. Γεν. Γραμματέας: Κώστας Αναγνωστάκης. Ταμίας: Βασιλεία Βασιλείου - Διακαντώνη. Μέλη: Γιώργος Κατμερτζής, Άκης Λυκούδης, Ηλίας Μολυνδρής.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ
HXO

Διμηνιαία έκδοση της
«ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Γραφεία:
Σκουφά 71Α & Μασσαλίας
106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3633618 Fax: 210 3634636
E-mail: Ensmyrn@otenet.gr
www.enosismyrneon.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ευάγγελος Τσίρκας
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Νίκος Βικέτος
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ-ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ:
Κορίνα Σπηλιώτη
ΠΑΡΑΓΩΓΗ:
PRESS LINE
Μάγερ 11 - 104 38 Αθήνα
Τηλ.: 210 5225.479

Ενυπόγραφα κείμενα εκφράζουν απόψεις των συγγραφέων και δεν απηχούν κατ' ανάγκη θέσεις της εφημερίδας ή της Ενώσεως Σμυρναίων.

ΣΤΟ ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Επαναλαμβάνεται η «Δίκη των Έξι»

Με απόφαση της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου θα επαναληφθεί η «Δίκη των Έξι» που οδήγησε στο Εκτακτο Επαναστατικό Στρατοδικείο Αθηνών έξι πολιτικοί και ένας αντιστράτηγος ως υπαιτίους για τη Μικρασιατική Καταστροφή του 1922. Η επανάληψη της δίκης που κινήθηκε, όταν ο κ. Μιχάλης Πρωτοπαπαδάκης, εγγονός του Πέτρου Πρωτοπαπαδάκη, πρώην πρωθυπουργού που είχε καταδικαστεί και εκτελεστεί το 1922 ως ένοχος εσχάτης προδοσίας για την Καταστροφή.

Στην πραγματικότητα δεν θα πρόκειται για μια νέα ακροαματική διαδικασία. Απλώς, ύστερα από τη θέση που έλαβε η Ολομέλεια του Αρείου Πάγου, θα συνεδριάσει το Ποινικό Τμήμα του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο θα επανεξετάσει τα στοιχεία που οδήγησαν στην εκτέλεση των Έξι και θα αποφασίσει για το «διά ταύ-

Το Βασιλικό Διάταγμα της 18ης Ιουλίου 1922 με το οποίο το Κράτος των Αθηνών απαγόρευε την είσοδο των Μικρασιατών στην Ελλάδα, παραδίδοντας ουσιαστικά χιλιάδες Έλληνες της Ανατολής στα χέρια του Κεμάλ.

στηρίου, το οποίο θα επανεξετάσει τα στοιχεία που οδήγησαν στην εκτέλεση των Έξι και θα αποφασίσει για το «διά ταύ-

τα» της υπόθεσης.

Το θέμα πέρα από να αποτελεί μια ατομική υπόθεση του κ. Πρωτοπαπαδάκη για την αποκατάσταση του παππού του, γεννά άπειρα ερωτήματα που εμπύπτουν στη σφαίρα της νομικής, της πολιτικής και της ιστορίας. Το βασικότερο όμως είναι ότι επαναφέρει το πνεύμα του διχασμού, που τον πλήρωσε ακριβώς αυτός ο τόπος, και ανοίγει το δρόμο για την επανάληψη όλων των δικών που διεξήχθησαν μέσα στη δίνη των εμφυλίων συγκρούσεων και των πολιτικών παθών που ταλαιπώρησαν την Ελλάδα και ίσως «το χειρότερο δρομολόγιο για την αναγκαία ιστορική αναψηλάφηση της Μικρασιατικής Καταστροφής» και για τον καταλογισμό πολιτικών ευθυνών και σε άλλα πρόσωπα πέρα των έξι.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ 2010

Καλούνται τα μέλη της Ενώσεως Σμυρναίων σε τακτική Γενική Συνέλευση, σύμφωνα με το άρθρο 24, σε συνδυασμό με τα άρθρα 16, 23, 26, 27, 28 του Καταστατικού, το Σάββατο 13 Μαρτίου 2010 και ώρα 11.00 π.μ. (τυπική ημερομηνία) στην αίθουσα της Βιβλιοθήκης του σωματείου μας, οδός Καρύτση 3 – Αθήνα, με τα παρακάτω θέματα ημερησίας διάταξης:

Εκλογή Προεδρείου Γεν. Συνέλευσης και Εφορευτικής Επιτροπής.

Έκθεση Πεπραγμένων Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ).

Έγκριση Οικονομικού Απολογισμού 2009 και Προϋπολογισμού 2010.

Έκθεση Ελεγκτικής Επιτροπής – Απαλλαγή Διοικ. Σ/λίου από κάθε ευθύνη.

Αρχαιρεσίες προς ανάδειξη νέου Διοικ. Σ/λίου και Ελεγκτ. Επιτροπής για την περίοδο 2010-2013.

Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί απαρτία, η Γεν. Συνέλευση θα επαναληφθεί το επόμενο Σάββατο, 20 Μαρτίου 2010 (ουσιαστική ημερομηνία), την ίδια ώρα, στον ίδιο χώρο και με τα ίδια θέματα ημερησίας διάταξης και θα βρίσκεται σε απαρτία ανεξαρτήτως από τον αριθμό των παρόντων μελών.

Δηλώσεις υποψηφιότητας για το Διοικ. Σ/λιο και την Ελεγκτ. Επιτροπή πρέπει να υποβληθούν εγγράφως πέντε (5) το αργότερο ημέρες πριν από την ημερομηνία των αρχαιρεσιών, ήτοι μέχρι

8 Μαρτίου 2010, προκειμένου να γίνει η ανακήρυξη των υποψηφίων.

Λόγω της σοβαρότητας των θεμάτων είναι αναγκαία η παρουσία ΟΛΩΝ μας στη Γεν. Συνέλευση.

Ο Πρόεδρος
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΤΣΙΡΚΑΣ

Ο Γεν. Γραμματέας
ΝΙΚΟΣ ΒΙΚΕΤΟΣ

Παρατηρήσεις

1. Στη Γεν. Συνέλευση ψηφίζουν μόνο τα τακτικά και ταμειακώς ενημερωμένα μέλη της Ενώσεως.
2. Οι εκλογές θα διεξαχθούν σύμφωνα με το νέο

εγκεκριμένο Καταστατικό του Σωματείου (απόφαση υπ' αριθμ. 7684/2009 του Πρωτοδικείου Αθηνών), το οποίο μεταξύ άλλων προβλέπει ότι:

Α) Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι 9μελές με 3/ετή θητεία και Ελεγκτική 3/μελής με 3/ετή επίσης θητεία, και

Β) «Μέλη τα οποία λόγω σωματικής αδυναμίας ή γιατί κατοικούν εκτός του νομού Αττικής δεν μπορούν να προσέλθουν και να ψηφίσουν, μπορούν να παράσχουν τη σχετική εξουσιοδότηση σε άλλο μη υποψήφιο εκλογέα. Έκαστος εκλογέας μπορεί να φέρει μία μόνο εξουσιοδότηση, με θεωρημένο από αρμόδια αρχή το γνήσιο της υπογραφής».

Προς τα Μέλη και τους Φίλους της Ενώσεως Σμυρναίων

Εάν διαθέτετε ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) σας παρακαλούμε θερμά να μας ενημερώσετε στη διεύθυνση

ensmyrn@otenet.gr

Μας βοηθήστε να επικοινωνούμε μαζί σας σε ηλεκτρονική μορφή ταχύτερα και χωρίς τα έξοδα που απαιτεί η συνηθισμένη αλληλογραφία.

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

• Στην κατάμεστη αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου Γιαννιτών πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 22 Νοε. 2009, η παρουσίαση του Νέου Ημερολογίου της Μικρασιατικής Εστίας Ν. Πέλλας με τίτλο «Κωνσταντινούπολη. Βασιλεύ των πόλεων»

• Χριστουγεννιάτικο παζάρι στο Πολιτιστικό Κέντρο «Γιάννης Ρίτσος» οργάνωσε στις 5 και 6 Δεκεμβρίου ο Σύλλογος Μικρασιατών Αιγάλεω «Νέες Κυδωνίες».

• «Το Μικρασιατικό πρόβλημα και η διεθνής διπλωματία» ήταν το θέμα της ομιλίας του Παύλου Ναθαναήλ, πρώην διευθυντή του Β.Β.Σ. Νότιας Ευρώπης, στην Ένωση Σμυρναίων Νικαίας και Πειραιώς, στις 2 Δεκεμβρίου το απόγευμα. Την εκδήλωση πλαισίωσε η Μικρασιατική Χορωδία υπό τη διεύθυνση του μαέστρου Χαράλαμπου Μιχαηλίδη.

• Το Μουσείο «Φιλώ Χαϊδεμένου» στη Ν. Φιλαδέλφεια επισκέφθηκαν τα μέλη του Συλλόγου Μικρασιατών Ανατ. Αττικής, με επικεφαλής την πρόεδρό του κ. Βούλα Παπαγεωργίου, και ξεναγήθηκαν στις συλλογές του από την υπεύθυνη του Μουσείου κ. Ρούλα Χατζηγεωργίου.

• Εκδήλωση αφιερωμένη στο Εθνικό Ορφανοτροφείο Πριγκήπου πραγματοποιήθηκε στις 16 Δεκεμβρίου 2009, το απόγευμα, στο Ευγενίδειο Ίδρυμα από το Σύλλογο Πριγκηπιανών «Άγιος Γεώργιος ο Κουδουνάς». Μίλησαν η πρόεδρος του Συλλόγου κ. Φώφη Ραπτοπούλου, η επικ. καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών δρ. Λυδία Ιωαννίδου – Μουζάκα και η εκπαιδευτικός κ. Βασιλική Κόκωφ. Προβλήθηκε η ταινία του Γεωργίου Μουτεβέλλη «Το Καμάρι του Γένους» που είναι αφιερωμένη στο Ορφανοτροφείο Πριγκήπου.

• Τη μνήμη του προστάτη του Αγίου Νικόλαου τίμησε την Κυριακή 6 Δεκεμβρίου στο Μητροπολιτικό Ναό της Αγίας Τριάδος Πειραιώς η «Νέα Συνασός», το αρχαιότερο προσφυγικό σωματείο της χώρας. Ακολούθησε συγκέντρωση των μελών και των φίλων του σωματείου στον Πολυχώρο «Απόλλων» της Νομαρχίας Πειραιώς και ομιλία του δρ. Βλάση Αγτζίδη με θέμα «Αλήθεια και μύθοι γύρω από τη Μικρασιατική Καταστροφή». Στην εκδήλωση συμμετείχε το τμήμα παραδοσιακών χορών του σωματείου.

Μία φιλόδοξη προσπάθεια επικοινωνίας Μικρασιατών στο Ίντερνετ

Αξιοποιώντας τις νέες τεχνολογίες και το διαδίκτυο, η Ένωση Μικρασιατών Θήβας ξεκίνησε τη δημιουργία διαδραστικού portal <http://www.mikrasiatis.gr> με νέα και ειδήσεις από τη ζωή και τη δράση των οργανωμένων φορέων του Μικρασιατικού Ελληνισμού, με στόχο να φέρει πιο κοντά τους μικρασιατικούς συλλόγους

αλλά και τους απόδημους Μικρασιάτες που ζουν σε όλο τον κόσμο.

Η θεματολογία του [mikrasiatis.gr](http://www.mikrasiatis.gr) περιλαμβάνει Άρθρα, Συνεντεύξεις, Νέα-Ανακοινώσεις-Εκδηλώσεις-Παρουσιάσεις, Μικρασιατικών Συλλόγων Εκδηλώσεις Εκθέσεις – Συνέδρια – Συναυλίες - Εκδρομές – Βιβλίο – Μουσική –Κινηματογράφο –

Θέατρο - Παραδοσιακοί Χοροί - Ήθη και Έθιμα

Η προσπάθεια είναι ανοικτή σε κάθε είδους πρόταση βελτίωσης του portal και της θεματολογίας του. Οσοι επιθυμούν να αποστείλουν κείμενα και φωτογραφίες τώρα στο ξεκίνημα, μπορούν να επικοινωνούν με το e-mail info@mikrasiatis.gr

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΩΝ ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ

Με αγώνα κέρδισε το όνομά της

Στην καρδιά της παλιάς πόλης του Ρεθύμνου εκεί όπου εγκαταστάθηκαν οι πρώτοι πρόσφυγες που έφτασαν στην Πολιτεία, μετά την εθνική τραγωδία του 1922, από τις Φώκιες, τ' Αϊβαλί και τη Σμύρνη δημιουργήθηκε από τη σημερινή δημοτική αρχή του Ρεθύμνου μια μεγάλη και θαυμάσια πλατεία. «Πλατεία Μικρασιατών» την ονόμασε ο δήμαρχος κ. Γ. Μαρινάκης προκρίνοντας την πρόταση του Συλλόγου Ρεθυμνίων Μικρασιατών από το μακρύ κατάλογο με τις 48 συνολικά προτάσεις των διαφόρων φορέων που έφτασαν στο Δήμο.

Για τους Μικρασιάτες του Ρεθύμνου η συγκεκριμένη πλατεία είναι χώρος ιστορικός, ο οποίος πέρα από τους συναισθηματικούς λόγους που κρατούν ακόμα δεμένες εκεί τις μνήμες, σηματοδοτεί την αφητηρία μιας καινούργιας ζωής και προσφοράς στον τόπο που δεν μπορούσε να προβλέψει κι ο πιο αισιόδοξος Ρεθυμνιώτης.

Από το άρθρο του κ. Κωστή Παπαδάκη στην «Κρητική Επιθεώρηση» (5/5/2009) μεταφέρω εδώ το ακόλουθο χαρακτηριστικό απόσπασμα: «Αυτοί οι άνθρωποι είχαν μέσα τους πλούσια αποθέματα ψυχικού μεγαλείου και πνευματικού πολιτισμού και ενώ οι ίδιοι δεν είχαν προφτάσει ακόμα καλά – καλά να ορθοποδήσουν και να σταθούν στα πόδια τους, άρχισαν από διάφορα άλλα πόστα, να ασκούν στο τόπο

ευεργετικές και μόνον επιρροές και επιδράσεις. Έτσι ο πρώτος ηλεκτροφωτισμός στο Ρέθυμνο, μην το ξεχνάμε, είναι επίτευγμα που το έφεραν οι Μικρασιάτες...

Αλλά και οι σαπωνοποιίες – η πλέον προσοδοφόρα βιομηχανία του Ρεθύμνου - τον 20ο αιώνα, συνέχισαν να λειτουργούν και να αυξάνονται σε αριθμό μετά την έλευση και με την προσωπική εργασία και συμμετοχή των προσφύγων, μέχρι και το 1940 περίπου.

Γνωστή, επίσης, είναι και η ευεργετική στο χώρο, τώρα, της Εκκλησίας παρουσία στην πόλη μας και του αρχιμανδρίτη Γρηγορίου Βοργιαδάκη, η προτομή του οποίου κοσμεύ τον αύλειο χώρο του ι. ναού της Μικρής Παναγίας. Είχε έλθει από τη Μικρασία το 1915, με τον πρώτο διωγμό του έτους εκείνου. Μαζί του και μερικές ακόμη

προσφυγικές οικογένειες. Η συμβολή του στην περίθαλψη των προσφύγων του δεύτερου μεγάλου διωγμού, του 1922, υπήρξε καταλυτική [...], αλλά και η συμβολή του περαιτέρω, στην εν γένει πνευματική καθοδήγηση των Ρεθυμνιωτών υπήρξε εξίσου σημαντική».

Να περιμένουμε πως ο κ. δήμαρχος θα προχωρήσει τώρα ένα βήμα παραπέρα και θα θελήσει να στήσει στο χώρο της νέας πλατείας ένα μνημείο αντάξιο της προσφοράς των Μικρασιατών στην πόλη του, που θα υπενθυμίζει στις επόμενες γενιές τη μεγαλύτερη καταστροφή και τον πιο απάνθρωπο ξεριζωμό του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής από τις προγονικές του πατρίδες.

N.X.B.

Η «Μ. Ηχ.» σε μορφή pdf

Κάντε κλικ στο μενού «Μικρασιατική Ηχώ» στην Ιστοσελίδα της Ενώσεως Σμυρναίων

www.enosismyrneon.gr

και θα έχετε στη διάθεσή σας την ηλεκτρονική μορφή της εφημερίδας μας εντελώς δωρεάν.

Επίτιμος Δήμαρχος Ν. Σμύρνης ο Μπάμπης Μπεχλιβανίδης

Προέρχεται από γονείς που ήρθαν πρόσφυγες από τη Νικομήδεια της Μ. Ασίας. Συνέβαλε στη διατήρηση της μικρασιατικής μνήμης κοσμώντας την πόλη της Νέας Σμύρνης με έργα του Β. Καπάνταη που θυμίζουν την τραγωδία του 1922. Επιχείρησε να προβάλει τον πολιτισμό των προσφύγων της Μ. Ασίας, του Πόντου, της Πόλης και της Αν. Θράκης παραχωρώντας στέγη για τη δημιουργία του Μουσείου του Ελληνισμού της Ανατολής.

Ο λόγος για τον επί 20 συνεχή χρόνια δήμαρχο της Νέας Σμύρνης Χαράλαμπο (Μπάμπη) Μπεχλιβανίδη που ο Δήμος της πόλης του τον τίμησε σε ειδική τελετή που έγινε στις 23 Νοεμβρίου 2009, στη μεγάλη αίθουσα τελετών της Εστίας Νέας Σμύρνης.

Στον Μπ. Μπεχλιβανίδη απονεμήθηκε ο τίτλος του επιτίμου δημάρχου της πόλης. Ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου της Νέας Σμύρνης Δ. Μαμώλης, αφού διάβασε την ομόφωνη απόφαση του σώματος, του επέδωσε το δίπλωμα με το κείμενό της σε περιγραμνή.

Για τον άνθρωπο Μπεχλιβανίδη, τον αγωνιστή δήμαρχο και το έργο του στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μίλησε ο δήμαρχος Νέας Σμύρνης Γ. Κουτελάκης και μεταξύ άλλων είπε: «Ο Μπάμπης Μπεχλιβανίδης υπήρξε ένας έντιμος και ανιδιοτελής δήμαρχος για πολλά χρόνια. Αξία

Ο μικρασιατικής καταγωγής επίτιμος δήμαρχος Νέας Σμύρνης κ. Χαρ. Μπεχλιβανίδης.

σταθερή για τους πολίτες της Νέας Σμύρνης, που δεν θάμπωσε ποτέ. Γνώστης των προβλημάτων της και καλός σχεδιαστής των λύσεών τους. Δίπλα στους πολίτες, κοντά στους ανθρώπους. Λαϊκός, καθημερινός, προσηνής, καταδεικτικός, Δήμαρχος αγωνιστής. Δήμαρχος μαχητής των απόψεών του. Δήμαρχος εμπνευσμένος. Δήμαρχος που δεν καβάλησε ποτέ στο άρμα της έπαρσης αλλά υπήρξε προσγειωμένος στο γόνιμο έδαφος της απλότητας και της οικειότητας.

Δεν ξεστράτισε και δεν παραπά-

τησε από αυτά. Με συνέπεια, θάρρος και αποτελεσματικότητα εργάστηκε ακούραστα για τη πόλη μας. Τόλμησε, όταν οι άλλοι απέφενγαν. Έμπαινε μπροστά και με περίσσιο θάρρος στα όρια του πολιτικού θράσους έκανε τομές και έργα που «έγραψαν» ως παραδείγματα για τους Δήμους όλης της χώρας». Στον Μπ. Μπεχλιβανίδη ο δήμαρχος Γ. Κουτελάκης επέδωσε εκ μέρους του Δήμου της Νέας Σμύρνης το Χρυσό Μετάλλιο της πόλης.

Μίλησαν ακόμα οι εκπρόσωποι των δημοτικών παρατάξεων στο

Δήμο Νέας Σμύρνης, ο νομάρχης Αθήνας Γιάννης Σγουρός, ο πρόεδρος της ΤΕΔΚΝΑ Δημήτρης Καλογερόπουλος, δήμαρχος Αιγάλεω, ο Νεοσμουρναίος πρόεδρος του ΟΛΠ Γιώργος Ανωμερίτης, τ. βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΣΥΡΙΖΑ Φώτης Κουβέλης, η προϊσταμένη της διεύθυνσης Διοικητικού του Δήμου Ν. Σμύρνης Παλλασία Πιπεροπούλου και εκ μέρους της οικογένειάς του η κόρη του Ευαγγελία Μπεχλιβανίδη.

«Σας ευχαριστώ θερμά για τη λύτρωση που μου δώσατε από τη μακρόχρονη αγωνία που με τυραννούσε για το αν η πορεία της ζωής και η σχέση μου με την κοινωνία σαν δήμαρχος αλλά κυρίως σαν άνθρωπος δεν ήταν αρνητική» είπε συγκινημένος στην αντιφώνησή του ο Μπ. Μπεχλιβανίδης και απέδωσε φόρο τιμής σ' εκείνους που τον διαπαιδαγώγησαν και σ' εκείνους που στάθηκαν δίπλα του σε όλη την πορεία της πολυτάραχης ζωής του.

Στην εκδήλωση παρέστησαν ο αρχιμανδριτής π. Βασίλειος Τζοβλάς, ο πρώην πρόεδρος της Βουλής Απ. Κακλαμάνης, οι βουλευτές του ΠΑΣΟΚ Μιλτ. Παπαϊωάννου και Χρ. Πρωτοπαπάς, τα μέλη του Πολιτικού Γραφείου του ΣΥΝ Θ. Μαργαρίτης και Δ. Χατζησωκράτης, εκπρόσωποι των τοπικών αρχών, των οργανώσεων και των συλλόγων της Νέας Σμύρνης.

Ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας με τους Μικρασιάτες του Περιστερίου

Παρουσία του Πατριάρχη Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής κ. Θεοδώρου πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 9 Δεκεμβρίου 2009, στην αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου της Ιεράς Μητροπόλεως Περιστερίου, εκδήλωση για την επανέκδοση της μετάφρασης της Καινής Διαθήκης από τον Μάξιμο Καλλιουπολίτη. Την εκδήλωση οργάνωσαν ο Δήμος Περιστερίου και η Μικρασιατική Στέγη Περιστερίου «Ο Άγιος Χρυσόστομος Σμύρνης». Παρέστησαν μεταξύ άλλων ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμος, ο μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, ο υφυπουργός Παιδείας κ. Πανάρετος, ο δήμαρχος Περιστερίου κ. Παχατουρίδης, εκπρόσωποι Αρχών, ο βουλευτής του ΛΑΟΣ κ. Αδωνις Γεωργιάδης, εκπρόσωποι οργανώσεων και συλλόγων.

Στην προσφώνησή του ο μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, αφού εξέφρασε τη χαρά της τοπικής Εκκλησίας για την παρουσία του Πατριάρχη Αλεξανδρείας στο χώρο του Πνευ-

ματικού Κέντρου της Μητροπόλεως, αναφέρθηκε στο ιεραποστολικό έργο που επιτελεί το Πατριαρχείο στο έδαφος της Αφρικανικής Ηπείρου υπέρ των εμπεριστάτων τέκνων του, τα οποία στο πέρας του χρόνου έγιναν αντικείμενα ωμής εκμετάλλευσης εκ μέρους των λεγομένων πολιτισμένων Δυτικοευρωπαίων.

Την εκδήλωση ευλόγησε ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας κ. Θεόδωρος διά εμπνευσμένης προσλαλιάς του, και απηύθυναν χαιρετισμό ο υφυπουργός Παιδείας, ο Δήμαρχος Περιστερίου και ο πρόεδρος της Μικρασιατικής Ένωσης Περιστερίου κ. Βασίλειος Τσιβίσκος, ο οποίος προσέφερε στον Προκαθήμενο της Αλεξανδρινής Εκκλησίας ως αναμνηστικό δώρο, ένα στυλογράφο, με την ευχή να υπογράψει με αυτό πολλά ακόμη εγνωσμένης αξίας έργα, όπως την επανέκδοσή της μετάφρασης της Καινής Διαθήκης. Πρόκειται για την

Ο πρόεδρος της Μικρασιατικής Στέγης Περιστερίου «Ο Άγιος Χρυσόστομος Σμύρνης» κ. Βασ. Τσιβίσκος προσφωνεί τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας κ. Θεόδωρο.

πρώτη μετάφραση της Καινής Διαθήκης στη νέα ελληνική γλώσσα, η οποία τυπώθηκε το 1638 στη Γενεύη, με την φροντίδα του Οικουμενικού Πατριάρχη Κυρίλλου Λουκάρεως. Η επανέκδοση του έργου από τις εκδόσεις «Αλόη» έγινε με σχεδιασμό και επίβλεψη του κ. Κώστα Στάικου. Το έργο παρουσίασαν οι πανεπιστημιακοί κύριοι Εμμανουήλ Βαρθούνης και Παναγιώτης Τζουμέρκας, άρχοντες οφφικιαίοι του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας.

Μεταθανάτια αναγνώριση για τον άγιο Χρυσόστομο Σμύρνης

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΒΙΚΕΤΟΥ

Δύο θαρραλέες ομολογίες για το μαρτύριο και την αγιότητα του Χρυσοστόμου Σμύρνης είδαν το φως της δημοσιότητας τους τελευταίους μήνες με αφορμή το αφιέρωμα του περιοδικού «Πειραιϊκή Εκκλησία» (*Χρυσόστομος Σμύρνης, η αποσιωπημένη θυσία*), αρ. φύλλου 207/ Σεπτέμβριος 2009).

Η πρώτη προέρχεται από την παλαιά και έγκυρη εφημερίδα «Καθολική» (φύλλο 22, Νοέμβριος 2009) και η δεύτερη από τον ορθόδοξο πρωτοπρεσβύτερο π. Γεώργιο Δορμπαράκη, θεολόγο – συγγραφέα, εφημέριο της Ι. Μητροπόλεως Πειραιώς.

Στον άγιο Χρυσόστομο Σμύρνης, τον ιερομάρτυρα και εθνομάρτυρα ιεράρχη, «τον οποίο εκτιμά, θαυμάζει και ευλαβείται ένας μεγάλος αριθμός των Καθολικών, οι οποίοι γνώρισαν την προσωπικότητά του και το μαρτύριο του» αναφέρεται η «Καθολική».

Η μεταθανάτια αναγνώριση του αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης από τους καθολικούς χριστιανούς αδελφούς μας ενέχει ιδιαίτερη σημασία. Είναι η πρώτη, ίσως φορά, που το επίσημο δημοσιογραφικό όργανο των Ελληνορθόδοξων Καθολικών Ελλάδος αποκαλεί τον τελευταίο ορθόδοξο ιεράρχη της Σμύρνης όχι μόνο «εθνομάρτυρα», όπως ορισμένοι ημέτεροι επιμένουν να πράττουν και μετά την απόφαση της Εκκλησίας της Ελλάδος για την αγιοκατάταξη του μητροπολίτη, αλλά και «μεγάλο ιερομάρτυρα», εκφράζοντας έτσι το βαθύτατο σεβασμό τους προς τη μνήμη του.

Η μαρτυρία του Ρενέ Πινώ

Από την αρθρογραφία για τον Χρυσόστομο Σμύρνης στην «Πειραιϊκή Εκκλησία», η οποία «συγκλονίζει πραγματικά κάθε σωστό άνθρωπο», η «Καθολική» επισημαίνει τη μαρτυρία για το μαρτύριο του αγίου, που παραθέτει ο Γάλλος δημοσιογράφος και συγγραφέας Ρενέ Πινώ (1878-1937). Με το βιβλίο «*La mort de Smyrne*» (Ο θάνατος της Σμύρνης) που πρωτοκυκλοφό-

ρησε το 1922, ο Πινώ απευθύνεται κυρίως στους Γάλλους και επιδιώκει να ενημερώσει αντικειμενικά το γαλλικό κοινό για τους υπεύθυνους και τα αίτια του ολοκαυτώματος της ιωνικής πρωτεύουσας. Μέσα από τις αφηγήσεις αυτοπτών μαρτύρων

Ο άγιος Χρυσόστομος Σμύρνης. Τοιχογραφία του Σπυριδώνος Βαλασαμή (φωτό από το περιοδ. «Πειραιϊκή Εκκλησία», Σεπτέμβριος 2009, σ. 25)

που στο σύνολό τους είναι ξένοι υπήκοοι, καταγράφει όλες τις φάσεις της καταστροφής της Σμύρνης από τη μέρα που ο τουρκικός στρατός μπήκε στην πόλη, και αποδεικνύει ότι «η

πυρκαγιά ήταν έργο προσχεδιασμένο από τους Τούρκους».

Στη συνέχεια εξιστορεί τη σύλληψη και το απεχθές μαρτύριο του μητροπολίτη Χρυσοστόμου, «του εξέχοντος και σεβασμίμου Έλληνα αρχιεπισκόπου της Σμύρνης, όπως του την αφηγήθηκε Γάλλος «προστατευόμενος», κ. Μ...

Από το βιβλίο του Πινώ, που προαναφέραμε, παραθέτουμε το παρακάτω απόσπασμα:

«Ένας καθολικός ιερέας, Ιταλός στη καταγωγή, ο πατήρ Scaliarino, ήρθε εσπευσμένα και επισήμανε ότι έπρεπε να δείξουμε άμεσο ενδιαφέρον, να σπεύσουμε σε βοήθεια του μητροπολίτη Χρυσοστόμου και να τον διαφυλάξουμε από τον κίνδυνο.

Μια γαλλική περίπολος από είκοσι άνδρες, τους οποίους συνόδευα μαζί μ' έναν άλλο πολιτοφύλακα, κατευθύνθηκε άμεσα στη Μητρόπολη, με σκοπό να πεισθεί ο μητροπολίτης να έλθει και να παραμείνει στην εκκλησία της Sacré – Coeur ή στο Γαλλικό Προξενείο. Ο μητροπολίτης Χρυσόστομος δε δέχθηκε, λέγοντας ότι σαν καλός ποιμένας είχε χρέος να μείνει κοντά στο ποίμνιό του. Όταν η περίπολος έβγαινε από τη Μητρόπο-

Η μεταθανάτια αναγνώριση του αγίου Χρυσοστόμου Σμύρνης από τους καθολικούς χριστιανούς αδελφούς μας ενέχει ιδιαίτερη σημασία. Είναι η πρώτη, ίσως φορά, που το επίσημο δημοσιογραφικό όργανο των Ελληνορθόδοξων Καθολικών Ελλάδος αποκαλεί τον τελευταίο ορθόδοξο ιεράρχη της Σμύρνης όχι μόνο «εθνομάρτυρα», [...] αλλά και «μεγάλο ιερομάρτυρα», εκφράζοντας έτσι το βαθύτατο σεβασμό τους προς τη μνήμη του.

Το εξώφυλλο του περιοδικού «Πειραιϊκή Εκκλησία» για το αφιέρωμα «Χρυσόστομος Σμύρνης η αποσιωπημένη θυσία».

λη, ένα αυτοκίνητο στο οποίο επέβαιναν ένας Τούρκος αξιωματικός και δύο στρατιώτες, με τις λόγχες τους πάνω στα όπλα, σταμάτησε μπροστά από το μητροπολιτικό κτίριο. Ο αξιωματικός ανέβηκε επάνω και διέταξε το μητροπολίτη να τον ακολουθήσει. [...] Ο αξιωματικός που συνόδευε το Χρυσόστομο, τον οδήγησε μπροστά στον Νουρεντίν. Σε δέκα λεπτά, και ενώ ο Χρυσόστομος κατέβαινε, βγήκε στο μαλκόνι του κτιρίου ο Νουρεντίν πασάς, ο οποίος απευθύνθηκε στους χίλιους με χίλιους πεντακόσιους μουσουλμάνους, άνδρες και γυναίκες, που βρίσκονταν στην πλατεία τους είπε ότι τους παραδίδει το μητροπολίτη, προσθέτοντας χαρακτηριστικά τις φράσεις: «Αν σας έκανε καλό, να του το ανταποδώσετε αν σας έκανε κακό, να τον κάνετε και σεις κακό!». Ο όχλος άρπαξε χωρίς χρονοτριβή το μητροπολίτη και τον οδήγησε λίγο πιο πέρα, μπροστά στο κομμωτήριο του Ismail, ενός Ιταλού προστατευόμενου εκεί σταμάτησαν και τον έντυσαν με μια άσπρη μπλούζα που πήραν από τον κομμωτή άρχισαν άμεσα να τον χτυπούν λυσσασμένα με γροθιές και με ξύλα, και να τον φτύνουν στο πρόσωπο του τρύπησαν με μαχαιριές το σώμα του ξερίζωσαν τη γενειάδα του έβγαλαν τα μάτια του έκοψαν τη μύτη και τα αυτιά.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι η γαλλική περίπολος παρακολούθησε τα γεγονότα μέχρι τη σκη-

νή που περιγράψαμε. Οι άνδρες που την αποτελούσαν (επρόκειτο για ναύτες), είχαν βγει έξω από τα ρούχα τους, έτρεμαν χωρίς υπερβολή από την αγανάκτηση και ήθελαν να επέμβουν. Ο επικεφαλής, όμως, αξιωματικός, με το περίστροφο στο χέρι, ακολουθούσε τις διαταγές που του είχαν δοθεί, και τους εμπόδιζε να κάνουν οποιαδήποτε κίνηση. Στη συνέχεια, δεν είδαμε πια το μητροπολίτη, που τον αποτελείωσαν σε μικρή απόσταση πιο πέρα».

Η ομολογία του π. Γ. Δορμπαράκη

«Είναι ευκαιρία, με το αφιέρωμα τούτο, να τονίσουμε για μια ακόμη φορά την αγιότητα του μαρτυρικού ιεράρχη, γιατί

αποδεικνυόμενη αυτή ιδίως από τις τελευταίες στιγμές της ζωής του γίνεται φάρος και οδοδείκτης για όλους μας, κληρικούς και λαϊκούς. Είναι όντως συγκλονιστικές οι περιγραφές του τέλους του και είναι σα να

«Στην πίστη μας την ορθόδοξη εκείνο που αποτελεί αποδεικτικό μεγάλης αγιότητας είναι η αγάπη που απλώνεται και προς τον εχθρό. Και τίποτε να μην ξέραμε για τον άγιο Χρυσόστομο, και μύρια όσα να του έχουν καταλογιστεί, το τέλος του είναι εκείνο που φανερώνει την εσωτερική, της καρδιάς του ποιότητα.

διαβάζουμε και πάλι από το βιβλίο των Πράξεων των Αποστόλων τις τελευταίες στιγμές του πρωτομάρτυρα και αρχιδιακόνου Στεφάνου. Τις περιγραφές αυτές κάνει όχι ένας απλός άνθρωπος, του οποίου ίσως μπορούμε να αμφισβητήσουμε την

ακρίβεια των λόγων του, ούτε ένας ραψωδός που μεγεθύνει τα γεγονότα στην εξιστόρησή τους, αλλά ένας επιστήμονας, αυτόπτης συγκλονιστικού γεγονότος, ο ακαδημαϊκός καθηγητής Γεώργιος Μυλωνάς, και μάλιστα

σε ομιλία του επίσημη στην Ακαδημία Αθηνών.

Ο π. Γεώργιος, αφού παραθέτει ολόκληρη τη μαρτυρία, καταλήγει: «Αυτή [...] η μαρτυρία ενός αυτόπτη μάρτυρα, [...] φανερώνει το μέγεθος της αγιότητας του μητροπολίτη Σμύρ-

νης Χρυσόστομου, αφού στην πίστη μας την ορθόδοξη εκείνο που αποτελεί αποδεικτικό μεγάλης αγιότητας είναι η αγάπη που απλώνεται και προς τον εχθρό. Και τίποτε να μην ξέραμε για τον άγιο Χρυσόστομο, και μύρια όσα να του έχουν καταλογιστεί, το τέλος του είναι εκείνο που φανερώνει την εσωτερική, της καρδιάς του ποιότητα. Κι ο άγιος Χρυσόστομος σαν τον Χριστό, σαν τον άγιο Στέφανο, σαν τους αποστόλους και όλους τους αγίους μάρτυρες ευλογεί τους διώκτες του και προσεύχεται γι' αυτούς. Μόνον όποιος διακατέχεται πλούσια από το πνεύμα του Χριστού ξέρουμε ότι ανήκει σ' Εκείνον και προεκτείνει την αγιότητα Εκείνου. «Τι έτι χρειάν έχομεν μαρτύρων;»

Στον άγιο Χρυσόστομο Σμύρνης

Ως κατακλείδα στη σύντομη αναφορά του για την αγιότητα του Χρυσόστομου Σμύρνης, ο π. Γεώργιος παραθέτει ένα απόσπασμα από ένα ποίημα που έχει γραφεί ακριβώς για τον άγιο:

Ό,τι θεριά 'νθρωπόμορφα * δε βλέπαν και δε νιώθαν,
το 'δαν τα δέντρα, τα πουλιά * ο ήλιος και το χώμα:
τ' άγιο κορμί που κείτονταν * ακρωτηριασμένο,
με πύριν' όμως την ψυχή * και με αγάπης χρώμα!

Τα χείλη του ψιθύριζαν * βαμμένα μεσ' στο αίμα
– την ώρα που του ρολογιού * οι δείκτες σταματούσαν –
κείνο που πήρ' ο άνεμος * με δέος και με φόβο,
για να το φέρει όπου γης * και δάκρυα ξεσπούσαν.

«Πατέρα, τη συγχώρηση * δωσ' τους, μη τους γδικιέσαι,
Γιατι δεν ξέρουνε κι αυτοί * σαν τότε οι εχθροί Σου»,

λέγαν τα λόγια τ' άγια * του Χρυσόστομου Σμύρνης,
λίγο πριν φύγει του η ψυχή * σώμα ψυχή χωρίσουν!

Εσειστήκαν οι ουρανοί * απ' τη βαθεία αγάπη
κι ευθύς εφάνη ο Χριστός * που 'σκυψε εκεί σιμά του.
Δούλε καλέ και αγαθέ, * μην τον φοβάσαι διόλου
όποιον σου παίρνει τη ζωή * μικρό τ' ανάστημά του» !

Κι έφυγε ο Χρυσόστομος * ο της θυσίας άγιος
Μα άφησε το σώμα του * τη γη μας να λιπαίνει.
Από ψηλά τώρα θωρεί * κι από την προτομή του
θυμίζοντας το χρέος μας – φωνή που δεν σωπαίνει!

Η Σμύρνη του 19ου αι. σε Ημερίδα στο Ζάππειο

ΤΙΜΩΝΤΑΣ τα 150 χρόνια από τα Α' Ολύμπια (Ζάππεια Ολυμπιάδα) ο Εθνικός Γυμναστικός Σύλλογος και η Επιτροπή των Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων οργάνωσαν στο περιστύλιο του Ζαπείου Μεγάρου (13 και 14 Νοεμβρίου 2009) συνέδριο με θέμα: «Η Ελλάδα και η Ομογένεια από την εποχή των Α' και Β' Ολυμπίων 1859-1870).

Για την κατάσταση του Ελληνισμού στη Σμύρνη των μέσων του 19ου αιώνα μίλησε ο γεν. γραμματέας της Ενώσεως Σμυρναίων κ. Νίκος Βικέτος, τονίζοντας εν αρχή πως παρά τους κατατρεγμούς τις σφαγές και τους φοβερούς διωγμούς που υπέστη ιδίως μετά την έκρηξη της Επανάστασης του 1821, οι Έλληνες της Σμύρνης είχαν παρουσιάσει αλματώδη δημογραφική ανάπτυξη και είχαν σημειώσει εξαιρετικές επιδόσεις στην οικονομία, στο πνευματικό και πολιτιστικό πεδίο και στην ανθρώπινη αλληλεγγύη, ώστε να προκαλούν τον θαυμασμό των ξένων.

Διατηρητέο το ιστορικό κέντρο του Σεβδίκιοϊ

ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟ κρίθηκε το ιστορικό κέντρο του Σεβδίκιοϊ με τα οκτώ ελληνικά κτίρια, τα οποία θα αναβαθμιστούν σε πολιτιστικά κέντρα, μουσεία, βιβλιοθήκες, κέντρα νεότητας. Αυτό ανακοίνωσε ο δήμαρχος της πόλης (σημερινή ονομασία Γκαζί Εμίρ) κ. Χαλίλ Ιμπραήμ Σενόλ σε ομάδα κατοίκων του Βαθύλακκου που επισκέφθηκε το άλλοτε «λεβέντικο χωριό» της Σμύρνης, τον περασμένο Ιούνιο με επικεφαλής το δήμαρχο Αγίου Αθανασίου Θεσσαλικής κ. Αριστ. Αραμπατζή. Η ιδέα για την αναπαλαίωση ενός τουλάχιστον από τα εναπομείναντα ελληνικά κτίρια, ώστε δημιουργηθεί ένα μουσείο με ελληνικά ιστορικά ντοκουμέντα και αντικείμενα της εποχής πριν το 1922 οφείλεται στον τέως πρόεδρο του Πολιτιστικού Συλλόγου Βαθυλάκκου κ. Δημήτριο Ρουμελιώτη και την υιοθέτησε η αρχαιολόγος του Σεβδίκιοϊ κ. Ερτζάν Τσοκπανκίρ.

Ο Γάλλος πρόξενος Πιέρ Νταβίντ στη Σμύρνη του 1821

ΤΟΥ ΤΑΚΗ Α. ΣΑΛΚΙΤΖΟΓΛΟΥ

Όταν κηρύχτηκε η Επανάσταση του 1821 η Μικρά Ασία δοκίμασε τη μανία των Τούρκων, που συνήθιζαν να ξεσπούν επάνω στον άμαχο ελληνικό πληθυσμό και να εκδικούνται έτσι τις πολεμικές ατυχίες τους. Σε άγνωστο αριθμό χιλιάδων ανέρχονται τα θύματα των ασύντακτων ορδών που περιέτρεχαν τη Σμύρνη, τις Κυδωνίες, τη Νέα Έφεσο και την Πέργαμο, σφάζοντας όποιο Ρωμιό έβρισκαν μπροστά τους, αρπάζοντας τις γυναίκες και τα παιδιά και φυσικά διαγουμίζοντας τις περιουσίες τους. Αλλά και οι στρατιώτες του τακτικού τουρκικού στρατού, που ήταν στρατοπεδευμένοι στα περίχωρα της Σμύρνης, επειδή δεν εμισθοτροφοδοτούντο τακτικά, προέβαιναν καθημερινά σε λεηλασίες και βιαιοπραγίες εις βάρος των χριστιανών. Κάθε φορά που έφταναν ειδήσεις για τις νίκες των Ελλήνων τα έκτροπα αυτά πολλαπλασιάζονταν. Πρωτοστατούσαν φανατισμένοι μουσουλμάνοι καθοδηγούμενοι από τους σοφτάδες (μαθητές ιεροδιδασκαλείων) και τους τουρκοκρητικούς κρεοπώλες της αγοράς της Σμύρνης.

Μόνο στη Σμύρνη υπολογίζεται ότι μετά από την κήρυξη της Επανάστασης στο Μοριά οι Έλληνες, θύματα των σφαγών, ανέρχονται σε περισσότερους από 2.000, ενώ άγνωστος είναι ο αριθμός των γυναικών που απήχθησαν ή πουλήθηκαν στα σκλαβοπάζαρα της Ανατολής. Έντρομοι και πανικόβλητοι οι Έλληνες προσπαθούσαν να φύγουν ή να κρυφτούν σε μέρη ασφαλή. Ο Κωνσταντίνος Κούμας που ήταν τότε καθηγητής στο ελληνικό Γυμνάσιο της Σμύρνης έγραφε στον Ειρηναίο Θείρισιο, ότι σε ολόκληρη την ιωνική πρωτεύουσα έβλεπε κανείς «θύρας βία κλειόμενας, γυναίκας λειποθυμούσας και τινες και αποθανούσας, πάντας προστρέχοντας εις τον αιγιαλόν επί σωτηρία και πολλούς, πλοιαρίων μη όντων εις υποδοχήν, βάλλοντας ε-αντούς εις την θάλασσαν»¹.

Στα τέλη του Απριλίου του 1821 απαγορεύτηκαν όλες οι αναχωρήσεις των Ελλήνων από τη Σμύρνη, επειδή οι Τούρκοι υποπτεύονταν ό-

Ο Γάλλος πρόξενος Πιέρ Νταβίντ απέναντι στους φανατισμένους μουσουλμάνους (Γκραβούρα εποχής).

τι θα έσπευδαν να καταταγούν στα επαναστατικά σώματα της Ελλάδας. Απαγορεύτηκαν επίσης όλοι οι απόπλοι σκαφών από το λιμάνι της Σμύρνης, ακόμα και αυτών που έφεραν ξένη σημαία. Παρά την απαγόρευση όμως κάποιο καράβι από τη Σαρδηνία, στο οποίο είχαν καταφύγει 200 έως 250 Έλληνες, προσπάθησε να αποπλεύσει, αλλά έγινε αντιληπτό από πλοία του τουρκικού στόλου. Τότε ο πλοίαρχος ενός μονόκροτου γαλλικού πολεμικού πλοίου δέχθηκε να ανεβάσει στο σκάφος του και να παράσχει άσυλο στους δυστυχείς φυγάδες Ρωμιούς. Αμέσως ο τότε πρόξενος της Γαλλίας στη Σμύρνη Πιέρ Νταβίντ (Pierre David) έθεσε υπό την προστασία του τους Έλληνες που κατέφυγαν στο γαλλικό πλοίο και επί ημέρες αντιστεκόταν στις επίμονες απαιτήσεις των γενιτσάρων να τους παραδώσει τους φυγάδες. Η σθεναρή και ανυποχώρητη στάση του εξαγρίωσε τόσο πολύ τους γενιτσαρους που απειλούσαν να πυρπολήσουν όχι μόνο το Γαλλικό Προξενείο αλλά και όλη τη Σμύρνη.

Το ζήτημα έπαιρνε τεράστιες διαστάσεις. Οι τοπικές αρχές της Σμύρνης και ο ίδιος ο Διοικητής της Χασάν πασάς παρενέβησαν και βεβαίωσαν ότι ανελάμβαναν την προστασία των φυγάδων και εγγυόνταν μάλιστα την προσωπική τους ασφάλεια, εφόσον αυτοί αποβιβάζονταν στην ξηρά. Μετά από αυτές τις εγγυήσεις ο Γάλλος διπλωμάτης, «αγωνιών μεταξύ αισθήματος και καθήκοντος», έστερεξε με μισή καρδιά να συναινέσει στην παράδοση των φυγάδων.

Αλλά ποια ήταν η έκπληξη και η αγανάκτησή του, όταν είδε τον ίδιο τον διοικητή της πόλης της Σμύρνης, τον Χασάν πασά, να παρασπονδεί και να επιτρέπει τη σφαγή όλων σχεδόν των Ελλήνων από τις ορδές των ενόπλων ταγκαλάκηδων!² Ο Γάλλος πρόξενος αντελήφθη ότι τον ενέπαιξαν. Δεν μπορούσε να αποδεχθεί τη βάρβαρη καταπάτηση των διεθνών κανόνων και αποφάσισε να αντιταχθεί με κάθε τρόπο στις άγριες διαθέσεις των Τούρκων, που τις κάλυπτε πλέον η ίδια η τοπική διοίκηση. Αν και

το προξενείο του βρισκόταν στο στόχαστρο των φανατισμένων μουσουλμάνων που απειλούσαν με σφαγές και δηλώσεις όχι μόνο τους Έλληνες αλλά και όλους τους Ευρωπαίους και συλλήβδην τους διπλωματικούς εκπροσώπους των ευρωπαϊκών κρατών, αποφάσισε να προτάξει τα στήθη του στην αιματική βαρβαρότητα, που καταπατούσε κάθε κανόνα ηθικής και κάθε διεθνές θέσμιμο. Έτσι στις 21 Μαΐου του 1821 όταν εξαπολύθηκε νέο πογκρόμ και τα κυνηγημένα πλήθη των χριστιανών έτρεχαν αλλόφρονα να καταφύγουν στα προξενεία των ευρωπαϊκών κρατών, ο Πιέρ Νταβίντ άνοιξε την πόρτα του προξενικού κτηρίου του και δέχτηκε να φιλοξενήσει κάθε Ρωμιό που κινδύνευε η ζωή του, θέτοντάς τον υπό την προστασία της γαλλικής σημαίας. Σε ελάχιστο χρόνο πλημμύρισε κυριολεκτικά το Προξενείο από 2.000 Έλληνες, που κατέλαβαν μέχρις ασφυξίας όλους τους κατοικήσιμους χώρους αλλά και ολόκληρο τον κήπο. Σε όλους αυτούς ο Πιέρ Νταβίντ παρέσχε όχι μόνο διπλωματική ασυλία αλλά τους χορηγούσε και καθημερινό συσσίτιο, εξασφαλίζοντάς τους έτσι, όσο βέβαια ήταν δυνατόν, ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης 1α.

Η θαρραλέα αυτή συμπεριφορά του αποδείχτηκε σωτηρία για τους Έλληνες. Οι Τούρκοι κατάλαβαν, ή ίσως να τους ειδοποίησαν σχετικά από την Υψηλή Πύλη, ότι τυχόν προσβολή του Προξενείου θα σήμαινε αφορμή πολέμου (casus belli) για τη Γαλλία. Ένας αριθμός άλλωστε γαλλικών πολεμικών πλοίων ναυλοχούσε έξω από το λιμάνι της Σμύρνης..... Έτσι η επίθεση κατά του Γαλλικού Προξενείου δεν αποτολμήθηκε και όλοι οι Έλληνες διασώθηκαν. Όταν ηρέμησαν τα πνεύματα άρχισαν να βγαίνουν λίγοι-λίγοι από το φιλόξενο και σωτήριο προξενικό κτήριο και προσπάθησαν να ξαναρχίσουν τη ζωή τους.

Μέσα σ' αυτούς που κατέφυγαν στο Γαλλικό Προξενείο ήταν και ο Πέτρος Μέγγος, Σμυρνιός από τον Κουκλουτζά, του οποίου τα απο-

(Συνέχεια στη σελ. 10)

Η ιστορία της Έλλης που έγινε τραγούδι

*Η Έλλη θέλει σκότωμα,
θέλει καραμανιόλα,
γιατί άφηκε τον άντρα της
και τα παιδιά της όλα ...*

Μαρτυρία Λυγερής Μουστάκη, Βουρλιωτίνας, γεννημένης το 1924.

Η Έλλη ήταν από τα Βουρλά, καλλονή, ξακουστή για την ομορφιά της. Ήταν παντρεμένη με έναν ξάδερφο πρώτο του Μιστόκλη του Περιβόλα (Πρεβόλα τότε λέγανε στα Βουρλά)¹.

Ο άντρας της πήγε στρατιώτης και δεν ξαναγύρισε στα Βουρλά. Η Έλλη ολομόναχη δεν μπορούσε να θρέψει τα πέντε παιδιά της και κανένας συγγενής της δεν τήνε βοήθησε.

Τότε η Έλλη αναγκάστηκε και πήγε με τον κομισέρη, τον Τούρκο διοικητή της αστυνομίας στα Βουρλά. Είχε παρτίδες με τους Τούρκους και αυτό δεν άρεσε στους Βουρλιώτες, γι' αυτό τήνε βγάλανε τραγούδι, πως ήτανε παλιογυναίκα και τέτοια. Αυτή όμως το 'κανε για τα παιδιά της.

Αυτά το ξέρανε καλά ποια ήταν η μάνα τους και πολύ τήνε κοιτάξανε εδώ στην Ελλάδα. Ζούσε στην Κοκκινιά, θαρρώ, με τα παιδιά της, που την είχανε μη στάξει και μη βρέξει. Στα τελευταία της τυφλώθηκε και όταν πέθανε, βούηξε η Καισαριανή, η Ερυθραία, η Φιλαδέλφεια και όπου αλλού μένανε πολλοί Βουρλιώτες. «Πέθανε η Έλλη, που γίνηκε τραγούδι!».

Το τραγούδι της Έλλης άρεσε πάρα πολύ στους πρόσφυγες. Το λέγανε με πολλά στιχάκια, όχι μόνο αυτά που λένε τώρα στο ράδιο. Τήνε τραγουδούσανε την ιστορία της για παραδειγματισμό, να μην πάει άλλη γυναίκα με Τούρκο.

Αυτό το ξέρω καλά, γιατί με το Μιστόκλη η μάνα μου ήτανε κουμπάροι. Έτσι, δε θέλανε να λένε γι' αυτήν, ακόμα και τα

Επιμέλεια **ΘΟΔΩΡΗΣ ΚΟΝΤΑΡΑΣ**

παιδιά του ως τώρα δε μιλούν γι' αυτήν².

Μαρτυρία Ευανθίας Τζανή, Αλατοατιανής παντρεμένης με Βουρλιώτη. Γεννήθηκε 1917.

Την Έλλη τήνε γνώρισα κι εγώ. Είχε μια κόρη της που έμενε στην Εκάλη και την ήφερνε στην Ερυθραία. Ψούνιζε στου Μουστάκη το μαγαζί και μου λέει η πεθερά μου: «Αντε να δεις, εκείνη η χοντρή στου Μουστάκη, είναι η Έλλη που τση βγάλανε το τραγούδι!». Την είδα, ήταν μεγάλη πια, είχε παχύνη και δεν ήταν τόσο όμορφη που λέγανε. Είχε πολλές φίλιες με τη Μαρία τη Μουστάκη, θεία τ' αντρούς μου.

Η Έλλη δεν ήφταιξε για ό,τι έκανε, αλλά ο πεθερός της. Ήτανε παντρεμένη με κάποιον Πρεβόλα, του Μιστόκλη συγγενή θαρρώ. Εδώ τσι λέανε Περιβόλα. Αυτός ο Πρεβόλας τσ' ήκανε πολλά παιδιά και απέ την απαράτησε και πήε να πολεμήσει για το Μακεδονικό. Ήρτε από 'δώ, στην Ελλάδα και δεν ηματαφάνηκε στα Βουρλά. Σκοτώθηκε μάλλον.

Η Έλλη πώς να τα ζήσει τόσα στόματα; Σηκώνεται και πάει στον πεθερό της, να τση δώσει το μερτικό τ' αντρούς της. Αυτός την ήδιωξε και δεν τσ' ήδωκε ούτε ρίζα από τ' αμπέλια που 'χε. Τότες η Έλλη πήε στο τούρκικο δικαστήριο να βρει το δικιο της. Από τότες αρχίνησε τα νταλαβέρια με τσι Τούρκοι. Το δικαστήριο τήνε δικαίωσε και η Έλλη τα 'μπλεξε με το διοικητή τσ' αστενομίας του Βουρλά. Όμως δεν ήτανε πρόστυχια. Ο πεθερός της την ήσπρωξε εις των Τουρκών τα χέρια.

Λέγανε πολλά στιχάκια:

Η Έλλη θέλει σκότωμα,

θέλει καραμανιόλα,
γιατί άφησε τον άντρα της
τον έρημο Πρεβόλα.

Ανήμερα Χριστούγεννα,
χτυπούσαν οι καμπάνες,
όλοι πηγαίνουν σ' εκκλησιές
κι η Έλλη στους αγάδες.

Πάντως ο πεθερός της ήφταιγε, που τσ' ήφαι το δικιο των παιδιών της.

Μαρτυρία Φώτη Βαρδαξή

Ο Φώτης Βαρδαξής (1910-2008), που διετέλεσε Κοινοτάρχης Ν. Ερυθραίας και ήξερε αμέτρητους Βουρλιώτες, στη Ν. Ερυθραία, στην Καισαριανή και αλλού, μου είχε πει ότι η Έλλη είναι μια μπερδεμένη ιστορία. Άλλοι λέγανε πως ήταν αυτή ξαδέλφη του Μιστόκλη Περιβόλα κι άλλοι πως ο άντρας της ήταν Περιβόλας. Άλλοι λέγανε πως η Έλλη ήταν πράκτορας των Εγγλέζων και μαρτύραγε μυστικά των Τούρκων σ' αυτούς. Άλλοι ισχυρίζονταν πως ο άντρας της πέθανε στον τούρκικο στρατό και οι συγγενείς του της κλείσανε όλες τις πόρτες. Δεν τη βοήθησαν τότε που 'χε πέσει πείνα και «ψειραρρώστια» (εξανθηματικός τύφος) στα Βουρλά. Γι' αυτό η Έλλη πήγε με τον Τούρκο, για να σώσει τα παιδιά της, που είχε πολλά. Κι ο Τούρκος όμως τήνε λιμπιζότανε από πριν. Ο κόσμος πολύ την κατέκρινε, αλλά είχε κι αυτή τα δίκια της.

Μαρτυρία Ελένης Παραρά, γεννημένης στα Βουρλά το 1886. Τη διέσωσε η ανεψιά της Νίτσα Παραρά – Εντυχίδου.

Η Έλλη ήταν σοβαρή και καλή γυναίκα. Όσα λένε γι' αυτήν είναι ψέματα. Ο άντρας της

ήταν στο στρατό κι αυτή πήγε μια μέρα ένα δίσκο με γλυκά στον Τούρκο διοικητή για να φερθεί καλά στον άντρα της. Αυτό είναι όλο. Και της κολλήσανε τη ρετσινιά ότι πήγαινε με Τούρκους!

Το τραγούδι εδώ το φτιάξανε, στον Πειραιά, μετά το '22. Άλλοι λέγανε ότι την αγαπούσε κάποιος κι η Έλλη δεν τον ήθελε. Τότε αυτός από εκδίκηση της έβγαλε τραγούδι, για να την μειώσει και να την εκδικηθεί. Στα Βουρλά, λέει, δεν το ξέρανε το τραγούδι.

Σημειώσεις επιμελητή: Οι πληροφορίες είναι αντιφατικές και συγκρούονται με άλλες «ιστορικές» επιβεβαιωμένες.

Εκτός από τους συνήθεις και καθιερωμένους στίχους της Έλλης, υπάρχουν πολύ περισσότεροι, από διάφορα μέρη της Ερυθραίας, της Σμύρνης και της Ιωνίας γενικότερα. Φτιάχτηκαν στίχοι και εδώ, στην Ελλάδα, για την Έλλη. Στο δίσκο της Γλυκερίας «Τα Σμυρνεϊκά», όπου έχει ηχογραφηθεί για πολλοστή φορά η «Έλλη», αναφέρεται ότι το τραγούδι ηχογραφήθηκε για πρώτη φορά γύρω στα 1915-1917. Αυτό σημαίνει ότι είναι παλιότερο του Α' Παγκόσμιου Πολέμου, άρα τα περί Εγγλέζων και «ψειραρρώστιας» δεν ισχύουν. Δίνονται επίσης κάποιες πληροφορίες που συμπίπτουν εν πολλοίς με τις παραπάνω.

1. Οι Πρεβολαίοι απέφευγαν και αποφεύγουν ακόμη να λένε πως η Έλλη ήταν συγγενής τους.

2. Ο Μιστόκλης Περιβόλας έζησε στη Ν. Ερυθραία. Το σπίτι του είναι στην οδό Αναξαγόρα και Κωνσταντινουπόλεως. Επίσης σώζεται το σπίτι του στα Βουρλά, στη συνοικία Μπαμπατζάνη, πάνω στο Φαρδύ Σοκάκι, λίγο πριν από τη φάμπρικα του Πεπεή. Το έχω φωτογραφίσει πολλές φορές.

Ο Γάλλος πρόξενος Πιέρ Νταβίντ

(Συνέχεια από τη σελ. 8)

μνημονεύματα δημοσιεύθηκαν εσχάτως. Αφηγείται κι' αυτός για «τις σφαγές που έγιναν με θύματα τους Έλληνες που έτυχε να βρίσκονται στους δρόμους την ώρα που έφταναν στα αντιά των Τούρκων δυσάρεστες ειδήσεις από τους στασιαστές ή όταν ξεσηκώνονταν για άλλους λόγους εναντίον των Ελλήνων. Κατά τη διάρκεια ενός τέτοιου περιστατικού ... αναζήτησα άσυλο και όντως μου το παρέιχαν στο σπίτι του Γάλλου κονσόλου, όπου εκατοντάδες από τους αδελφούς μου σε διαφορετικές περιόδους βρήκαν καταφύγιο και ασφάλεια»³. Όταν ήρθε η στιγμή να αναχωρήσει και ο Πέτρος Μέγγος για να έρθει στην Ελλάδα και να αγωνιστεί στις τάξεις των επαναστατημένων Ελλήνων, ο Γάλλος πρόξενος τον εφοδίασε με διπλωματικό διαβατήριο, στο οποίο τον εμφάνιζε ως δήθεν σύζυγο κάποιας γυναίκα την οποία και συνόδευσε μαζί με τα παιδιά της στο ταξίδι έξω από την Τουρκία, σώζοντας με αυτό τον τρόπο και αυτήν και τα παιδιά της. Αλλά ποιος ήταν ο Γάλλος Πρόξενος που με την αποφασιστική και γενναία στάση του αναδείχτηκε σε σωτήρα των Ελλήνων της Σμύρνης; Ο Πιερ Νταβίντ γεννήθηκε το 1771 στην κωμόπολη Φαλαίς της Νορμανδίας και μετά τις σπουδές που έκανε στο Παρίσι, ασχολήθηκε με τη δημοσιογραφία ως συντάκτης της εφημερίδας *Moniteur Universel*. Προσελήφθη στη συνέχεια στο Υπουργείο Εξωτερικών και απέσπασε την

Το παλιό λιμάνι των Γαλερών της Σμύρνης.

εκτίμηση του Ταλλεϋράνδου, ο οποίος τον έστειλε σε διάφορες διπλωματικές θέσεις στο Μιλάνο, στη Στουτγάρδη, τη Μάλτα και τη Βοσνία. Τελικά το καθεστώς της Παλινόρθωσης τον διόρισε Γενικό Πρόξενο στη Σμύρνη όπου έμεινε επτά χρόνια και βοήθησε αποτελεσματικά στην ανάπτυξη των γαλλικών εμπορικών συμφερόντων. Με την έκρηξη της Επανάστασης ανέπτυξε όλη του τη δραστηριότητα υπέρ των Ελλήνων της Σμύρνης, δείγμα της οποίας είναι και η σωτηρία των 2.000 Σμυρνιτών από το τουρκικό φάσγανο. Η δραστηριότητά του αυτή απέσπασε τόσο τον έπαινο του γαλλικού τύπου της εποχής⁴ όσο και αργότερα την ευγνωμοσύνη των διασωθέντων Ελλήνων, οι οποίοι του προσέφεραν ένα τιμητικό ξίφος. Η ελευθερωμένη Ελλάδα του Όθωνα του άπένειμε το παράσημο του Σταυρού του Σωτήρος ενώ και η γαλλική κυβέρνηση τον αναγό-

ρευσε αξιωματούχο της Λεγεώνας της Τιμής. Διετέλεσε μάλιστα και βουλευτής της περιφέρειας του Καλβαντός ενώ η φιλελληνική του φλέβα τον παρώθησε στη συγγραφή δύο εμπνευσμένων ποιητικών έργων με θέματα ελληνικά (*Η πολιορκία των Αθηνών και Αλεξανδρίς ή η εκδίκηση της Ελλάδας κ.λ.π.*)⁵.

Τον γενναίο Πιερ Νταβίντ, που πέθανε στο Παρίσι το 1846, αξίζει να τον θυμόμαστε. Γνήσιο τέκνο του γαλλικού διαφωτισμού εντάχθηκε με θέρμη στο φιλελληνικό ρεύμα της εποχής του και με τη σθεναρή και ανθρωπιστική του στάση, μέσα στην ταραγμένη και αιματοκυλισμένη Σμύρνη του 1821, διέσωσε ένα μεγάλο αριθμό Ελλήνων από το θάνατο.

1. Βλ. Ενεπεκίδης Πολυχρόνης, *Κοροαίης, Κούμας, Κάλβος (Ελληνικός Τύπος και τυπογραφία της Βιέννης)*

Έρευνα εις ευρωπαϊκά Αρχεία και εις χειρογράφους συλλογές., εκδ. Εστίας, χ.χ., σελ. 67-94.

1α. Βλ. Σεφεριάδης Στ., «Η Σμύρνη κατά την Επανάστασιν του 1821» *Μικρασιατικά Χρονικά*, τ.1 (1938), σς. 55-56. Επίσης Paffenel Cl. D., *Histoire complete des evenements de la Grece*, 2eme ed. Paris 1824, I, σς. 47-59 και 243-278, και II, σς. 150-153.

2. Λίγοι μόνον κατόρθωσαν να διασωθούν «ανταλλάξαντες την ζωήν των διά χρημάτων».

3. Από τη Σμύρνη στην Ελλάδα του 1821. Η αφήγηση του Πέτρου Μέγγου, μετάφραση Βαγγέλη Κούταλη, εκδ. Ιονάφι, Ιωάννινα, 2009, σελ. 126-127.

4. Βλ. π.χ. την εφημερίδα *Journal de Marseille* της 28-9-1821, όπου δημοσιεύεται αναφορά του Πιερ Νταβίντ για τα γεγονότα, και της 5-10-1821 όπου δημοσιεύεται άρθρο που επαινεί την ηρωική στάση του.

5. Βλ. Hoefler Ferdinand (direction), *Nouvelle Biographie Generale depuis les temps les plus recules jusqu' a nos jours*, Paris, Firmin Didot, 1866. tom. 13, p. 234.

Τον γνωστό φιλόλογο και συγγραφέα κ. Χρίστο Σολδάτο τίμησε η Ακαδημία Αθηνών στην ετήσια πανηγυρική εκδήλωση για την απονομή των βραβείων της που έγινε στις 29 Δεκεμβρίου 2009.

Κατά την εκδήλωση την οποία τίμησαν με την παρουσία τους ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλος, η υφυπουργός Παιδείας Εύη Χριστοφιλοπούλου, η βουλευτής της Ν. Δημοκρατίας Ελίσα Βόζενμπεργκ κ.ά. ο πρόεδρος του Ανωτάτου Πνευματικού Ιδρύματος της χώρας κ. Πάνος Λιγομενίδης απένειμε στον κ. Χρίστο Σολδάτο το βραβείο Ελένης και Πάνου Ψημένου, με χρηματικό έπαθλο 5.000 ευρώ, για το δίτομο βιβλίο του «Σπυρίδων Ι. Ζαμπέλιος (1815-1881)», ένα έργο το οποίο, κατά τον γεν. γραμματέα του

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ Τιμή στον Χρίστο Σολδάτο

Ο κ. Χρίστος Σολδάτος παραλαμβάνει το βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών από τον πρόεδρο του Ανωτάτου Πνευματικού Ιδρύματος.

Ιδρύματος κ. Νικόλαο Μασσανιώτη, είναι «μια σφαιρική θεώρηση της προσωπικότητας και του έργου του Σπυρίδωνα Ζαμπελίου ως ιστορικού του βυζαντινού Ελληνισμού, θεμελιωτή της Νεοελληνικής Ιστοριογραφίας και αρχιτέκτονα της διαχρονικής ενότητας της ελληνικής ιστορίας».

Αξίζει να σημειωθεί ότι είναι η δεύτερη φορά που ο κ. Σολδάτος βραβεύεται από την Ακαδημία Αθηνών. Το 1992 είχε βραβευτεί για το τρίτο έργο του «Η εκπαιδευτική και πνευματική κίνηση του Ελληνισμού της Μ. Ασίας (1800-1922)». Ένα τρίτο έργο του με τον τίτλο «Ο οικονομικός βίος των Ελλήνων της δυτικής Μ. Ασίας (Ιωνίας, Αιολίδας, Μυσίας, Βιθυνίας, Λυδίας και Καρίας, 1880-1922)» απέσπασε το έπαθλο Χατζηλουκά (1994) σε διαγωνισμό της Ενώσεως Σμυρναίων.

ΤΡΙΑΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ (1979-2009)

Ο Αδραμυτινός δήμαρχος της Ν. Σμύρνης Αθανάσιος Καρύλλος

ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ-ΤΡΟΒΑ

Αλήθεια! Ύστερα από τριάντα χρόνια ποιος θυμάται το Θάνο Καρύλλο; Τον Δήμαρχο; Μήπως ακόμα και ο Δήμος Ν. Σμύρνης τον ξέχασε;

Ο Αθανάσιος Καρύλλος υπήρξε ιστορικό πρόσωπο για την Ελλάδα και ειδικά για την Νέα Σμύρνη. Υπήρξε ο άνθρωπος που δέθηκε με τη δημιουργία της Νέας Πολιτείας που οι κητόρες την ονόμασαν Νέα Σμύρνη. Κατατρεγμένοι από τη μεγάλη εθνική καταστροφή, όσοι κατόρθωσαν, ύστερα από τις φοβερές περιπέτειες να φτάσουν στην Μητέρα Ελλάδα, ζήτησαν μια γωνιά γης για να αποθέσουν το ταλαιπωρημένο κορμί τους μαζί με τους εφέστιους Αγίους τους, να αποκαταστήσουν ξανά τους ναούς της παιδείας, τα στάδια της σωματικής αγωγής, το στίβο της επιβίωσης τους και ό,τι άλλο μαρτυρούσε την αιωνιότητα του σκλαβωμένου Ελληνισμού της Μ. Ασίας. Έτσι σε ήρεμες ακτές, σε άγονους και χέρσους κάμπους, σε άγριες βουνοπλαγιές και κοντά σε κατοικημένες περιοχές, άρχισαν σιγά – σιγά να ξεφυτρώνουν καλυβόσπιτα. Θεμελιώνουν οι πρόσφυγες σιγά – σιγά με πόνο και κόπους τις καινούριες τους πολιτείες. Η Νέα Σμύρνη ύστερα από περίπου εννέα δεκαετίες, όπως και όλοι οι προσφυγικοί συνοικισμοί της Ελλάδας έγινε αξιοζήλευτη πολιτεία. Το 1924, με το Διάταγμα του Στρατηγού Νικόλαου Πλαστήρα, έγινε η απαλλοτρίωση του χώρου όπου απλώνεται σήμερα η Νέα Σμύρνη. Πολλοί είχαν τις επιφυλάξεις τους γιατί τους τρόμαζε η ερημιά και το άγριο τοπίο. Μερικοί όμως τόλμησαν. Έτσι το Μάιο του 1928 είναι μόλις εκατό οικογένειες περίπου στη Νέα Σμύρνη. Με αυτούς τους πρώτους κατοίκους θα εγκατασταθεί και ο Αθανάσιος Καρύλλος με την οικογένειά του. Σα αυτόν οι πρώτοι κάτοικοι θα αναθέσουν τη Διοίκηση του τοπικού Σωματείου τους «Ένωση Αστών Προσφύγων Νέας Σμύρνης». Ο Αθανάσιος Καρύλλος από τότε με ενθουσιασμό και αισιοδοξία ρίχνεται στον αγώνα. Οραματίζεται το χτίσιμο μιας νέας πόλης η οποία να μην υστερεί σε τίποτα από την αποτεφρωμένη και κατεστραμμένη πρωτοπολιτεία της Ιωνίας, την Σμύρνη.

Από μαθητής ακόμα, ο Αθανάσιος Καρύλλος, στην Αστική Σχο-

Ο Αθαν. Καρύλλος ως αξιωματικός του ελληνικού στρατού στη Σμύρνη.

λή της γενέτειράς του, το Αδραμύτι της Μικράς Ασίας, είχε φανερά αγωνιστική διάθεση για τα κοινά. Τον διακρίνουν για την ενασχόληση του αυτή από νωρίς, ο Αρχιερατικός Επίτροπος και αργότερα Μητροπολίτης Περγάμου και Αδραμυτινός Αλέξανδρος Δηλονάς, καθώς και η τοπική Δημογεροντία. Αφού τελείωσε το σχολαρχείο, τον έστειλαν να συνεχίσει τις σπουδές του στο περίφημο Γυμνάσιο των Κυδωνιών. Αργότερα με την ίδρυση του Διδασκαλείου στην Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης, η κοινότητα του Αδραμυτινίου θα τον στείλει με δαπάνες της να σπουδάσει στην Σμύρνη, ώστε μετά την αποφοίτησή του να αναλάβει τη διεύθυνση του σχολείου της πατρίδας του. Την πορεία της σταδιοδρομίας του, δυστυχώς, ανέκοψε ο διωγμός των χριστιανών από τα παράλια της Μικράς Ασίας, σχέδιο του Γερμανού στρατηγού Liman von Sanders. Ήταν το καλοκαίρι του 1914. Τότε ο Καρύλλος καταφεύγει στη Λέσβο, όπου συνάντησε και την υπόλοιπη οικογένειά του. Ο πρώτος Παγκόσμιος πόλεμος βρίσκεται στο ζενίθ. Στη Μυτιλήνη, συγκροτείται

η Μεραρχία Αρχιπελάγους από Μικρασιάτες που κλήθηκαν στα όπλα. Στρατεύσιμος, τότε ο Αθαν. Καρύλλος θα καταταγεί από τους πρώτους. Έτσι το 1917 το καλοκαίρι αποφοιτά από τον Ουλαμό Εφέδρων Αξιωματικών στην Θεσσαλονίκη και πολεμά με το Σύνταγμα του στο Μακεδονικό Μέτωπο. Η πρώτη Μεραρχία στην οποία ανήκει το σύνταγμα του είναι στρατοπεδευμένη στις Ελευθερές, μετά την αναχώρησή του 1918. Αυτή η Μεραρχία διατάσσεται από τον Ελευθέριο Βενιζέλο να σπεύσει να καταλάβει την Σμύρνη. Τον νεαρό, τότε, ανθυπολοχαγό Αθαν. Καρύλλο, ο Διοικητής της Μεραρχίας θα τοποθετήσει επικεφαλής στο απόσπασμα που πρώτο θα αποβιβαζόταν στην Σμύρνη, γιατί ως Μικρασιάτης και σπουδαστής στη Σμύρνη γνώριζε τους δρόμους και τα διάφορα σημεία που θα καταλάμβαναν τα αποβατικά τμήματα του Ελληνικού Στρατού. Από τους πρώτους τότε ο Καρύλλος θα πατήσει την γη των προγόνων του όπου και θα ζήσει κάποιες από τις ωραιότερες στιγμές της ζωής του, όταν οι Σμυρنيοπούλες τον έρριαναν με τα ανοιξιάτικα λουλούδια της Ιωνίας στις 2 Μαΐου του 1919. Αργότερα θα πολεμήσει με την θρυλική Μεραρχία των Κυδωνιών και με την προαγωγή του σε υπολοχαγό θα τοποθετηθεί στο Φρουραρχείο της Προύσας. Εκεί θα γνωρίσει και τη μετέπειτα σύζυγο του Ανθή Βασιματζίδου, από αρχοντική οικογένεια και θ' αποκτήσει τα δυο του παιδιά, τον Νικόλαο και την Γεωργία, που δυστυχώς πέθαναν πολύ νωρίς και χωρίς να αφήσουν απογόνους. Εκεί στην Προύσσα θα βρει τον Αθ. Καρύλλο και η συμφορά του 1922. Όμως ο Καρύλλος δεν σταματά τους αγώνες του. Το 1928 σαν Πρόεδρος του Σωματείου Οικιστών Νέας Σμύρνης μάχεται μαζί με τους συνεργάτες του για την αποκατάσταση και την επιβίωση ναυαγισμένων Μικρασιατών που ξεριζώθηκαν εκείνο τον μαύρο Αύγουστο του 1922. Σιγά – σιγά ο Οικισμός της Νέας Σμύρνης παίρνει μορφή πόλεως και το 1934 θα εκλεγεί ο πρώτος πρόεδρος της νεοσύστατης κοινότητας της Νέας Σμύρνης. Στο Βα Παγκόσμιο Πόλεμο, σαν κοινοτάρχης θα υπερασπιστεί τα συμφέροντα των συμπολιτών του από κάθε άνομη αξίωση

των βάρβαρων κατοχικών δυνάμεων. Μετά την απελευθέρωση θα αναλάβει Δήμαρχος της Νέας Σμύρνης που από Κοινότητα έγινε Δήμος το 1943. Για πολλά χρόνια ο Αθανάσιος Καρύλλος υπηρέτησε τη Νέα Σμύρνη με αγάπη και αφοσίωση. Τον Νοέμβριο του 1971 η Εστία Νέας Σμύρνης που πρόδρομός της ήταν η Λέσχη Νέας Σμύρνης και πρώτος πρόεδρος της ο Αθαν. Καρύλλος, σε ειδική τελετή τίμησε τον επιφανή και αγωνιστή Μικρασιάτη για τις υπηρεσίες που προσέφερε στη δημιουργία της Νέας Σμύρνης και στην Εστία Νέας Σμύρνης αλλά και γενικότερα στους ξεριζωμένους Μικρασιάτες. Και τι σύμπτωση! Ο Εθνομάρτυς Άγιος Χρυσόστομος Σμύρνης άφησε την τελευταία του πνοή με τον μαρτυρικό του θάνατο στα καλντερίμια της Σμύρνης στις 28/8/1922 και ο Αθανάσιος Καρύλλος 57 χρόνια αργότερα στις 29/8/1979. Δυστυχώς, ο θάνατός του προκλήθηκε από τροχαίο ατύχημα (τον χτύπησε μία μοτοσυκλέτα) και, έτσι, τον δέχτηκε η γη της Νέας Σμύρνης.

Πέρασαν ήδη, 30 χρόνια από τον θάνατο του Καρύλλου και ακόμη οι «αρμόδιοι» της σημερινής Νέας Σμύρνης να τιμήσουν όπως αρμόζει τη μνήμη του. Δεν ήταν μόνο ο Δήμαρχος και δημιουργός της Νέας Σμύρνης με την Αγία Φωτεινή και την Ευαγγελική Σχολή, την Εστία Ν. Σμύρνης, τον Πανιώνιο... ήταν και ο Έλληνας Αξιωματικός που οδήγησε τη στρατιωτική μονάδα η οποία τέθηκε επικεφαλής των ελληνικών στρατευμάτων που καταλάβανε την Σμύρνη. Την Αγία εκείνη ημέρα που ο Ελευθέριος Βενιζέλος υλοποίησε το όνειρο της Μεγάλης Ελλάδας με την κατάληψη της Ιωνικής πρωτοπολιτείας. Ποιος μπορεί να αναλογιστεί σήμερα την Νέα Σμύρνη όπως ήταν τότε που πρωτοήρθε ο Καρύλλος, ένα τόπο έρημο, γεμάτο αγριάδα, χωρίς φως και νερό, με λιγοστούς κατοίκους; Γι' αυτό δεν πρέπει να ξεχνάμε τη συμβολή του στην ανάπτυξη της Νέας Σμύρνης και τα λίγα αυτά λόγια ας είναι ένα ευλαβικό μνημόσυνο στη μνήμη του Αθανάσιου Καρύλλου, και όλων εκείνων που πρώτοι ανέβηκαν το Γολγοθά της προσφυγιάς.

Η Μικρασία στην ποίηση του Κων. Καβάφη

ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ Γ. ΓΑΒΡΙΗΛΑ

Μπορεί η Αλεξάνδρεια σα μουσική εξαίσια να πλημμυρίζει το έργο του μεγάλου Αιγυπτιώτη, όμως και η υπέροχη Μικρασία, ιερή κοιτίδα του Ελληνισμού, έχει αφήσει βαθιά το στίγμα της σε πολλά ποιήματά του. Ακόμη και σήμερα, τις αγορές των πόλεων της και τους γκρεμισμένους ναούς, τις χρυσές πεδιάδες και τα βουνά της διασχίζουν οι τέλεια ωραίοι, με τη χαρά της αφθαρσίας μες στα μάτια Έλληνες Θεοί που τόσο αγαπούσε ο ποιητής. Ήρωες, σοφοί, δοξασμένοι βασιλιάδες, καλλιτέχνες, έχουν στοιχειώσει με τη μνήμη τους την αγαπημένη πατρίδα που πια δε μας ανήκει. Τα ποιήματα που έγραψε γι' αυτήν ο Καβάφης είναι οι ήχοι, η μουσική του μυστικού θιάσου, την οποία ακούμε πάντα με συγκίνηση χαιρετώντας, ποτέ όμως αποχαιρετώντας τη Μικρασία που χάσαμε.

Από τους πιο όμορφους στίχους του είναι σίγουρα κι αυτοί από το «Ιωνικών»¹ του:

*Γιατί τα σπάσαμε τ' αγάλματά των,
γιατί τους διώξαμεν απ' τους ναούς των,
διόλον δεν πέθαναν γι' αυτό οι θεοί.
Ω γη της Ιωνίας, σένα αγαπούν ακόμη,
σένα οι ψυχές των ενθυμούνται ακόμη.
Σαν ξημερώνει επάνω σου πρωί
ανγυσιότατο
την ατμοσφαίρα σου περνά σφρίγος
απ' την ζωή των
και κάποι' αιθερία εφηβική μορφή,
αόριστη, με διάβα γρήγορο,
επάνω από τους λόφους σου περνά.*

Όμως, παρόλο που οι Θεοί «την γη της Ιωνίας αγαπούν και ενθυμούνται ακόμη», τα περισσότερα «Μικρασιατικά» ποιήματα του Καβάφη αναφέρονται στην απομονωμένη και πολύπαθη Καππαδοκία. Το ζωηρό ενδιαφέρον του ποιητή γι' αυτήν θα ήταν δύσκολο να ερμηνευτεί, αν δεν είχαμε τη μαρτυρία του ίδιου για την εξαιρετική ευχαρίστηση και το μεγάλο θαυμασμό που του προκάλεσε η ανάγνωση της βιογραφίας του Καππαδόκη νεοπυθαγόρειου σοφού Απολλώνιου του Τυανέα, γραμμένη από το σοφιστή Φλάβιο Φιλόστρατο. Όπως αναφέρει σε άρθρο του², « Η μορφή του μεγάλου μάγου φιλοσόφου των Τυάνων γοητεύει το πνεύμα ως μεγαλοπρεπής υπεράνθρωπος προσωπικότητας [...]

**Κ. Π. Καβάφης (1863 – 1933).
Χαλκογραφία του συμπατριώτη
του Γιάννη Κεφαλληνού.**

Τα ποιητικά επεισόδια είναι πολλά, καθιστώντα το βιβλίο αποταμίευμα ποιητικής ύλης».

Είναι πολύ χαρακτηριστικό το ότι, ενώ ο Καβάφης πρωτοδιάβασε το 1892 το βιβλίο του Φιλοστράτου που έχει ως τίτλο «Τα ες τον Τυανέα Απολλώνιον», δεν έβγαλε ποτέ από το μυαλό του αυτό το «λίαν αξιοπερίεργον και ανταμείβον τον αναγνώστην του έργον». Σε μια αχρονολόγητη σημείωσή του που γράφτηκε μάλλον γύρω στο 1903³, διατυπώνει κάποιες σκέψεις που του προκάλεσε μια περικοπή της βιογραφίας του Καππαδόκη φιλοσόφου⁴, την ίδια που δώδεκα χρόνια μετά, δηλ. το 1915, βλέπουμε να παραθέτει ο ποιητής ακριβώς κάτω από τον τίτλο του ποιήματός του «Σοφοί δε προσιόντων»⁵.

Το 1920 η εκδήλωση θαυμασμού και αγάπης του Καβάφη για τον Απολλώνιο κορυφώνεται στο «Είγε ετελεύτα», με το οποίο κυριολεκτικά τον ανακηρύσσει άγιο και υπέρμαχο προστάτη της αρχαίας θρησκείας και όπου τα Τύανα αναδεικνύονται σε ιερό τόπο θαυμάτων, σύμβολο της αντίστασης σε λατρείες και ιδεολογίες ξένες στον Ελληνισμό. Ίσως το ότι το ποίημα γράφτηκε το έτος αυτό να μην είναι άσχετο με τα συγκλονιστικά γεγονότα που εξελίσσονταν εκείνη την εποχή στη Μικρασία. Δεν είναι καθόλου απίθανο το 1920, χρονιά ονειρών και ελπίδων για όλους τους Έλληνες⁶, ο «εθνικός»⁷ Καβάφης να πίστευε ότι πλησιάζει ο καιρός

που ο μέγας Απολλώνιος θα ξαναφανερωθεί «και τότε βέβαια / θα επαναφέρει τη λατρεία των θεών μας, / και τες καλαισθητες ελληνικές μας τελετές» ελευθερώνοντας την Καππαδοκία και την Καθ' ημάς Ανατολήν από τον Τουρκικό ζυγό⁸.

Το 1925, τρία χρόνια μετά την Μικρασιατική καταστροφή, ο ποιητής τιμά ξανά τη μνήμη του υπέροχου Καππαδόκη Δασκάλου γράφοντας το «Απολλώνιος ο Τυανεύς εν Ρόδω». Είναι η ώρα της ανασυγκρότησης του Έθνους και ο Καβάφης βάζει το Σοφό να συζητά για αυτό που είναι και το πιο σημαντικό για το μέλλον της Ελλάδας, δηλαδή «για την αρμόζουσα παιδείση κι αγωγή»⁹.

Ο θαυμασμός του ποιητή για τον Απολλώνιο, θα πρέπει να τον έκανε να μνημονεύσει και σε άλλα ποιήματα την ιδιαίτερη πατρίδα του, τα Τύανα. Το 1896, τέσσερα χρόνια μετά την ανάγνωση της βιογραφίας τού φιλοσόφου, για την οποία μιλήσαμε πιο πάνω, ο Καβάφης έγραψε το «Ο Θάνατος του Αυτοκράτορος Τακίτου»¹⁰. Σε τούτο το ποίημα ο Τάκитος άρρωστος και κατάκοιτος βρίσκεται σε μισητό στρατόπεδο «εις τ' άθλια τα Τύανα – τι τόποι μακρυνοί! [...] Και καταριέται μες στην αγωνία του / την Σύγκλητο, και την ολέθριά της εμμονή»¹¹. Δε γνωρίζουμε τι ήθελε να πει με αυτό το περιεργό ποίημά του ο Καβάφης και γιατί μιλά απαξιωτικά για την πατρίδα τού αγαπημένου του Φιλοσόφου. Μπορεί τα Τύανα να βρίσκονταν μακριά από τη Ρώμη, με την οποία ασφαλώς και δεν ήταν δυνατόν να συγκριθούν, όμως ήταν μια ιστορική και πανάρχαια πόλη, παλιά πρωτεύουσα ενός χιτιτικού βασιλείου, στην οποία το 174 π.Χ. εγκαταστάθηκαν Έλληνες και γι' αυτό αργότερα αποκλήθηκε από το Φιλόστρατο «Πόλις Ελλάς εν τω Καππαδόκων έθνει». Με φιλοσοφικές σχολές, με καλλιτεχνικά εργαστήρια, με γυμνάσιο, με τα περίφημα Παλματιανά ιπποφορβεία τους, τα Τύανα κάθε άλλο παρά άθλια ήτανε. Δεν προκαλεί επομένως έκπληξη το γεγονός ότι ο Καβάφης έγραψε στα 1911 το ποίημα «Τυανεύς Γλύπτης»¹² όπου παρουσιάζει έναν επιτυχημένο καλλιτέχνη, φανταστικό βέβαια πρόσωπο,

να δραστηριοποιείται στη Ρώμη κατά την εποχή της βασιλείας του Αυγούστου.

Τα ποιήματα, με τα οποία ασχοληθήκαμε ως τώρα, αφορούν όλα στην περίοδο της Ρωμαϊκής κυριαρχίας στην Καππαδοκία. Ο Καβάφης όμως δημοσίευσε και άλλα τρία ποιήματα που αναφέρονται στην εποχή, κατά την οποία η Καππαδοκία ήταν ακόμη ανεξάρτητο κράτος. Έτσι το 1915 ο Καβάφης έγραψε το «Οροφέρης»¹³, όπου παρουσιάζεται ο βίος και η πολιτεία αυτού του διεφθαρμένου ηγεμόνα των Καππαδοκών, που μεγάλωσε στην Ιωνία μακριά από τους γονείς του και αργότερα έγινε βασιλιάς στην πατρίδα του το 157 π.Χ. Ο αμοραλισμός του τον οδήγησε σε μεγάλες περιπέτειες και στο θάνατο. Όντας «Μεσ στην καρδιά του, πάντοτε Ασινός / αλλά στους τρόπους του και στη λαλιά του Έλλην», υπήρξε χαρακτηριστικό δείγμα βαθιά αλλοτριωμένου και απρόβλεπτου ατόμου, όπως συχνά συνέβαινε σ' εκείνους τους ρευστούς και δύσκολους ελληνοιστικούς χρόνους.

Το ποίημα «Ο Δαρειός» γράφτηκε το 1920 και με περίτεχνο τρόπο αναφέρεται στο μεγάλο βασιλιά του Πόντου Μιθριδάτη τον ΣΤ'. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε ότι ο Πόντος, πριν από τους ελληνοιστικούς χρόνους, γεωγραφικά αποτελούσε τμήμα της Καππαδοκίας¹⁴ και το όνομα, με το οποίο τον γνωρίζουμε, το πήρε ως κράτος βασικά επί Μιθριδάτη του ΣΤ'. Η σκηνή που περιγράφει το ποίημα τοποθετείται μάλλον το 74 π.Χ.¹⁵ στην Αμισό, την πόλη-κλειδί του Πόντου. Ο πόλεμος με τους Ρωμαίους μόλις έχει αρχίσει και οι Καππαδόκες¹⁶ φοβούνται ότι η πόλη τους θα πέσει στα χέρια του εχθρού. Όπως στην περίπτωση του «Είγε ετελεύτα», έτσι και για το «Ο Δαρειός» θα πρέπει να σκεφτούμε ότι ίσως δεν είναι τυχαίο που ο Καβάφης αποφάσισε να γράψει το 1920 ένα ποίημα που να αναφέρεται στην Αμισό. Πριν από λίγους μήνες, στις 19 Μαΐου του 1919, στη Σαμψούντα, όπως είναι πια το τουρκικό όνομα αυτής της αρχαίας Ελληνικής αποικίας¹⁷, αποβιβάστηκε ο Μουσταφά Κεμάλ και από εκεί ξεκίνησε η εποποιία της από το μηδέν ανασυ-

γκρότησης του τουρκικού κράτους, που τελικά οδήγησε στην κατάργηση του Ελληνισμού του Πόντου και όλης της Μικρασίας.

Αν παραβλέψουμε τα όσα αναφέραμε πιο πάνω για τη γεωγραφική σχέση του Πόντου με την Καππαδοκία, είναι κάπως δύσκολο να θεωρήσουμε ως Καππαδοκικού ενδιαφέροντος το «*Εν πορεία προς την Σινώπην*»¹⁸. Εντούτοις, επειδή αναφέρεται μάλλον στο Μιθριδάτη τον Ε', πατέρα του Μιθριδάτη του ΣΤ', μπορούμε να το συσχετίσουμε με το «*Ο Δαρειός*», για το οποίο μιλήσαμε προηγουμένως. Γράφτηκε το 1928 και έχει ως κεντρική έννοια-ιδέα την Ύβρη¹⁹. Το επεισόδιο με το μάντη πρέπει να είναι φανταστικό και θυμίζει αρκετά την ιστορία του Κροίσου με το Σόλωνα. Για μια ακόμη φορά θα μπορούμε στον πειρασμό, όσο κι αν αυτό είναι τολμηρό, να διερωτηθούμε μήπως δεν έχει συμπέσει τυχαία την ίδια χρονιά η συγγραφή του ποιήματος με την επιστροφή του Βενιζέλου στην εξουσία. Ίσως ο «μάντης» ποιητής προειδοποιεί και συμβουλεύει το μεγάλο πολιτικό να μην υπερεκτιμά τις αναμφισβήτητες ικανότητές του και να αποφύγει τις παράτολμες ενέργειες, ειδικά σε μια εποχή που η Ελλάδα προσπαθούσε απεγνωσμένα να επουλώσει τις πληγές της από την καταστροφή του 1922.

Το «*Εν πορεία προς την Σινώπην*» είναι το τελευταίο ποίημα του Καβάφη για τη Μικρασία. Πριν από αυτό βέβαια ο ποιητής έγραψε εκτός από τα «Καππαδοκικά», για τα οποία μιλήσαμε αναλυτικά, και εννιά ευρύτερου Μικρασιατικού ενδιαφέροντος ποιήματα. Σε τρία από αυτά, δηλ. στο «*Η Μάχη της Μαγνησίας*» του 1915, στο «*Δημητρίου του Σωτήρος*» του 1919 και στο «*Τεχνουργός κρατήρων*»²⁰ του 1921, γίνεται απλή αναφορά στην πολύ σημαντική μάχη της Μαγνησίας, κατά την οποία το 190 π.Χ. οι Ρωμαίοι νίκησαν το Σελευκίδη Αντίοχο τον Γ' και επέκτειναν την κυριαρχία τους έως την οροσειρά του Ταύρου, που αποτελούσε το σύνορο με τη Συρία.

Τρία άλλα, τα «*Τρώες*», «*Απιστία*» και «*Η Κηδεία του Σαρπηδόνα*»²¹ γραμμένα όλα πριν από το 1911, αναφέρονται στον Τρωικό πόλεμο, αλλά από αυτά μόνο το τελευταίο σχετίζεται ουσιαστικότερα με τη Μικρασία, γιατί μιλά για το θάνατο και την ταφή του βασιλιά της Λυκίας και συμμάχου των Τρώων Σαρπηδόνα.

Τέλος τρία καθαρά Μικρασιατικού περιεχομένου είναι το υπέροχο «*Ιωνικό*» του 1911, το οποίο παραθέσαμε ολόκληρο πιο πάνω και τα «*Ενώπιον του Αγάλματος του Ενδυμίωνος*» του 1916 και «*Εν δήμω της Μικράς Ασίας*»²² του 1926. Τα δυο πρώτα διαπνέονται από απέραντη τρυφερότητα για τους Αρχαίους Θεούς που μένουν πάντα ζωντανοί, άφθαρτοι και πανέμορφοι στην ψυχή του «Τελευταίου Αλεξανδρινού». Είναι συγκινητικό το ταξίδι με την «πορφυρή τριήρη» της φαντασίας του από την Αλεξάνδρεια στη Μίλητο κι από εκεί με λευκό άρμα στο Λάτμο, όπου και προσέρχεται εκστατικός προσκυνητής στο ναό του Ενδυμώνα²³. Όμως ο ποιητής δεν αφήνει για πολύ τη λυρική του διάθεση να τον παρασύρει και να τον κάνει να χάσει την επαφή του με την πραγματικότητα. Γι' αυτό θέλοντας να τονίσει και το ρεαλισμό του, γράφει ποιήματα όπου κυριαρχεί η ειρωνεία και ο κυνισμός, όπως συμβαίνει ξεκάθαρα στην περίπτωση του «*Εν δήμω της Μικράς Ασίας*»²⁴. Οι πολίτες του ανώνυμου αυτού Μικρασιατικού Δήμου είχαν προεξοφλήσει τη νίκη του Μάρκου Αντωνίου στη ναυμαχία του Ακτίου το 31 π.Χ., και είχαν προετοιμάσει το σχετικό δοξαστικό ψήφισμα. Όταν όμως έμαθαν ότι τελικά ο Αντώνιος ηττήθηκε από τον Οκταβιανό Αύγουστο, χωρίς πολλούς δισταγμούς αλλάξανε μόνο το όνομά του, αφήνοντας το υπόλοιπο κείμενο του ψηφίσματος το ίδιο. Το επεισόδιο είναι βέβαια φανταστικό, αλλά αποδίδει με καθαρά αντιρωϊκό πνεύμα την ατιμωμένη της μεγάλης πολιτικής ρευστότητας που επικράτησε στην Μικρά Ασία μετά τη μάχη της Μαγνησίας και τη συντριβή του Μιθριδάτη.

Θεοί, ήρωες, μεγάλοι Δάσκαλοι, βασιλιάδες, καλλιτέχνες, τυχονομάχοι, καιροσκόποι, ένδοξες πόλεις, ιεροί ναοί και αγάλματα, να το Κα-

βαφικό πανόραμα του πολύπαθου Μικρασιατικού Ελληνισμού από τα Ομηρικά χρόνια ως τη συνεχώς ταραγμένη και ανήσυχη Ελληνιστική και Ρωμαϊκή εποχή. Κοιτίδα πολιτισμών, πεδίο κοσμοϊστορικών μαχών, χώρα αγίων και μαρτύρων, η αγαπημένη κι αλησμόνητη πατρίδα μας ακολούθησε μια ένδοξη αλλά και τραγική πορεία στο χρόνο έως την ολοκληρωτική καταστροφή του 1922.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

¹ Καβάφης, Κων. (Πρώτη τυποποιημένη έκδοση, 1963), *Ποιήματα*, Φιλολογική Επιμέλεια Γ.Π. Σαββίδη, Αθήνα: Ίκαρος, τ. Α', σ. 53.

² Καβάφης, Κων. (1892), Άρθρο στην εφημ. *Τηλέγραφος*, Αλεξάνδρεια, 24 Οκτ. / 5 Νοεμβρίου.

³ Σαββίδη, Γ. (1983), Συνέντευξη στην εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ*, 24 - 4 - 1983.

⁴ «Θεοί μεν γαρ μελλόντων, άνθρωποι δε γιγνομένων, σοφοί δε προσόντων αισθάνονται», δηλαδή: «Οι θεοί γνωρίζουν τα μελλούμενα, οι απλοί άνθρωποι νιώθουν αυτά που συμβαίνουν τώρα και οι σοφοί διαισθάνονται όσα πλησιάζουν» (Φιλόστρατος, *Τα ες τον Τυανέα Απολλώνιον*, Θ', VII, 340). Τα λόγια αυτά είναι από την απολογία που ο Απολλώνιος είχε ετοιμάσει για τη δίκη του ενώπιον του Αυτοκράτορα Δομιτιανού (Φιλόστρατος, ό.π., Θ', VI, 326, 327).

⁵ Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Α', σ. 17. Δες και: Παπανούτσος, Ευ. (1971), *Παλαμάς, Καβάφης, Σικελιανός*, Αθήνα: Ίκαρος, σ. 165.

⁶ Τον Ιούνιο του 1920 ξεκίνησε η προέλαση του Ελληνικού στρατού στο εσωτερικό της Μικράς Ασίας. Στις 10 Αυγούστου υπογράφηκε η συνθήκη των Σεβρών που κατοχύρωνε και νομικά την κυριαρχία της Ελλάδας στην Ανατολική Θράκη και τη Δυτική Μικρά Ασία.

⁷ Εθνικός με την έννοια του πιστού στην Αρχαία Ελληνική Θρησκεία. Δες: «*Είγε ετελεύτα*», σ. 28 (Καβάφης, Κων., 1972, *Ποιήματα*, Φιλολ. Επιμέλεια Γ.Π. Σαββίδη, Αθήνα: Ίκαρος, τ. Β', σ. 14).

⁸ Η ποίηση του Καβάφη είναι φυσικό να επηρεαζόταν από τα γεγονότα της εποχής του. Έτσι το 1922, όταν δημο-

σίευσε το «*Υπέρ της Αρχαϊκής Συμπολιτείας πολεμήσαντες*», είναι βέβαιο πως θα ένιωθε την ψυχή του να σπαράζει για την επερχόμενη εθνική καταστροφή που τελικά ίσως ήταν μεγαλύτερη από εκείνη της υποταγής της Ελλάδας στους Ρωμαίους. Δες και: Dimaras, C., 1965, *Histoire de la Littérature Néo-Hellénique*, Athènes: Collection de l'Institut Français d'Athènes, p. 496).

⁹ «*Απολλώνιος ο Τυανεύς εν Ρόδω*», σ. 1 (Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Β', σ.48). Δες και: Παπανούτσος, Ευ., ό.π., σ. 145.

¹⁰ Ο Καβάφης το ποίημα αυτό, μετά από δυο αναδημοσιεύσεις και μια αδημοσίευτη αναθεώρησή του, το εγκατέλειψε και δεν το περιέλαβε σε καμιά από τις συλλογές του (Σαββίδη, Γ., 1983, Συνέντευξη στην εφημ. *ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ*, 24-4-1983).

¹¹ Τους τρεις αυτούς στίχους τους αναγράφουμε στην αναθεωρημένη και αδημοσίευτη μορφή του 1906.

¹² Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Α', σ. 41.

¹³ Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Α', σ. 33. Δες και σημείωση στη σελ. 119.

¹⁴ Ονομαζόταν τότε Επί τω Ευξείνω ή Προς Πόντω Καππαδοκία (Στράβων ΙΑ', XIV, 15 και ΙΒ', I, 4).

¹⁵ Καβάφης, Κων. ό.π., τ. Β', σ. 100, σημείωση για τη σελ. 18.

¹⁶ Έτσι ονομάζει ο ποιητής τους κατοίκους της Αμισού (σ. 31).

¹⁷ Από το Εις Αμισόν έγινε Σαμφούντα, όπως από το Εις την Πόλιν έγινε το Ισταμπούλ.

¹⁸ Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Β', σ. 71 και σημ. στη σελ. 111.

¹⁹ Παπανούτσος, Ευ., ό.π., σ. 195. Δες και: Κωτσαδάμ, Γιάννης (1977), *Ηροδότου Ιστορία*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδήμα, σ. 32.

²⁰ Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Α, σ. 30 το πρώτο, τ. Β', σ. 12 το δεύτερο και τ. Β', σ. 30 το τρίτο.

²¹ Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Α', σ. 26 το πρώτο, σ. 109 το δεύτερο και σ. 111 το τρίτο.

²² Καβάφης, Κων., ό.π., τ. Α', σ. 53 το πρώτο, σ. 65 το δεύτερο και τ. Βα, σ. 50 το τρίτο.

²³ «*Ενώπιον του Αγάλματος του Ενδυμίωνος*», σ. 3-6.

²⁴ Με το ίδιο πνεύμα είναι γραμμένα με ταξυ άλλων και το «*Από την σχολήν του περιωνίμου Φιλοσόφου*» του 1921 και το «*Ας φρόντιζαν*» του 1930, που όμως δεν έχουν σχέση με τη Μικρασία.

Γεύσεις από τη Μ. Ασία στην Καισαριανή

Αφιερωμένη στην πλούσια γευστική παράδοση της Μ. Ασίας ήταν η εκδήλωση που οργάνωσε, στις 2 Δεκεμβρίου, το Κέντρο Μικρασιατικού Πολιτισμού του Δήμου Καισαριανής σε συνεργασία με τη συγγραφέα – ερευνήτρια Σούλα Μπόζη (φωτό). Κατά-

μεστη από Καισαριανιώτισσες μικρασιατικής καταγωγής η μεγάλη αίθουσα του Δημαρχείου της πόλης, που έφεραν μαζί τους φαγητά και εδέσματα, όπως τα παρασκεύαζαν οι μανάδες και οι γιαγιάδες τους στις αλησμόνητες πατρίδες της Μ. Ασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

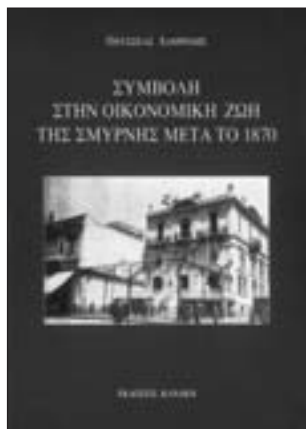
Ένα μεταθανάτιο έργο του Οδ. Λαμψίδη

Οδυσσέας ΛΑΜΨΙΔΗΣ,
Συμβολή στην οικονομική ζωή της Σμύρνης μετά το 1870.
Επιμέλεια Αριάδνη Ραζή.
Αθήνα, Κανάκη, 2009,
σ.σ.847 + φωτογραφίες.

Στο ογκωδέστατο, προιόν μακράς προετοιμασίας, προπαρασκευής και επεξεργασίας έργον του, εκδομένο με την επιμέλεια της Αριάδνης Ραζή, ο παγκοσμίως ευφύμως γνωστός, συστηματικός και εμβριθέστατος ερευνητής του Πόντου, Οδυσσέας Λαμψίδης (Πόντος 8 Μαΐου 1917-Αθήνα 12 Ιουλίου 2006), σεβαστός μοι ακόμα, αλλά και ανήσυχος διδάσκαλος, αναδεικνύει την συμβολή των ελληνικής καταγωγής φορέων της οικονομικής ζωής της Σμύρνης μετά από το 1870 ως το 1914, με βάση άγνωστα ή λιγότερο γνωστά, αλλά οπωσδήποτε αναξιολογήτα μέχρι σήμερα δημοσιεύματα της εποχής εκείνης.

Προτάσσεται το εισαγωγικό σημείωμα της επιμελητριάς του βιβλίου, ακαταπόνητης συνεργάτιδος επί 40ετίαν του Οδ. Λαμψίδη, Αριάδνης Ραζή (σ.10), ακολουθούν τα περιεχόμενα (σ.σ.11-14), η Βιβλιογραφία (σ.σ.15-18), το Πρόπυλο (σ.σ.19-20) του συγγραφέα και τα τρία Μέρη, στα οποία διακρίνεται το έργο.

Στο Α' Μέρος (σ.σ. 21-392), προτάσσεται εκτενής Εισαγωγή και παρατίθενται κατά επαγγέλματα τα ονόματα των φορέων της οικονομικής ζωής, δημοσιευμένα στους Καταλόγους των Οδηγών της Σμύρνης των ετών 1888-1914,

πρώτον, *Ημερολόγιον και Οδηγός* της Σμύρνης των ετών 1888, 1889, 1890, δεύτερον, *Εμπορικός Οδηγός Σμύρνης* Π. Φαρδούλη του 1901, τρίτον, *Ελληνικός Εμπορικός Οδηγός Τουρκίας* Ν. Βαμβακίδη του 1909/1910, τέταρτον, *Παγκόσμιος Οδηγός Ελληνογαλλικός* Μ. Τ. Μιχαηλίδη του 1908, καθώς και στα *Δελτία* του Ελληνικού Εμπορικού Επιμελητηρίου Κωνσταντινουπόλεως των ετών 1896-1914. Ο συγγραφέας προέβη κατά πρώτον σε έναν επιμερισμό

κατά εθνότητες, κυρίως σε ελληνικής καταγωγής και Οθωμανούς και δευτερευόντως σε Αρμενίους, Ισραηλίτες και ξένους εν γένει.

Στο Β' Μέρος «Κείμενα για την οικονομική ζωή στη Σμύρνη άγνωστα ή λίγο άγνωστα στην έρευνα (1899-1914)» (σ.σ.393-532) αναδημοσιεύονται κείμενα για την οικονομική ζωή της Σμύρνης, όπως η Έκθεση του Άγγλου υποπροξένου στην Σμύρνη (1900) (σ.σ.393-405), καθώς και άρθρα για την οικονομική ζωή της Σμύρνης από τα Μηνιαία Δελτία του Ελληνικού Εμπορικού Επιμελητηρίου ΚΠόλεως (σ.σ.405-532).

Στο Γ' Μέρος «Γενικό Αλφαβητικό Ευρετήριο Κυρίων Ονομάτων» (σ.σ.533-816) περιλαμβάνεται Ευρετήριο των κυρίων ονομάτων που καταγράφονται στο Α' Μέρος.

Το Παράρτημα (σ.σ.817-847), συντεθειμένο από την επιμελήτρια του έργου, καταγράφει την εργογραφία Οδυσσέα Λαμψίδη των ετών 1935-2006.

Εξαιρείται η εκδοτική φροντίδα των εκδόσεων Κανάκη για την καλαίσθητο έκδοση του τόμου, ο οποίος συμβάλλει ανεπιφύλακτα στην μικρασιατική βιβλιογραφία, αλλά και στην οικονομική ιστορία του τόπου μας.

Χρήστος Π. ΜΠΑΛΟΓΛΟΥ

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

■ Γεώργιος Δ. Πολυκράτης, *Ο αραβώνας μου με την γη*, εκδ. οίκος «Σ. Ι. Ζαχαρόπουλος Α.Ε.», Αθήνα 2009.

■ Ελίκα Παυλίδου, *Γεύσεις από τη Μικρασία*. Περισσότερες από 200 παραδοσιακές συνταγές. Σειρά: Μαγειρική, εκδ. «Μεταίχμιος» 2009.

■ Οδυσσέας Λαμψίδης, *Συμβολή στην οικονομική ζωή της Σμύρνης μετά το 1870*, επιμ.: Αριάδνη Ραζή, εκδ. «Κανάκη», Αθήνα 2009.

■ Μαρία Ράλλη – Υδραίου, *Η φθορά του χρόνου*. Ποιήματα, εκδ. «Ανατολικός», Αθήνα 2009.

■ Ορχάν Τουρκέρ, Γαλατάς. Η ιστορία του λιμανιού της Κωνσταντινούπολης, μφρ. Έλλη Χαριτωνίδου – Κόβη, Κατερίνα Πρόκου – Τουρκέρ, εκδ. «Τσουκάτου», Αθήνα 2007.

ΕΛΙΚΑ ΠΑΥΛΙΔΟΥ

Γεύσεις από τη Μικρασία

Περισσότερες από 200 παραδοσιακές συνταγές
Εκδ. «Μεταίχμιος», 2009,
σ.σ. 272, τιμή 22

Στη σειρά *Μαγειρική* των εκδόσεων «Μεταίχμιος» ήρθε να προστεθεί το πρώτο βιβλίο της γνωστής για τις μαγειρικές της ικανότητες Θεσσαλονικιάς Ελίκας Παυλίδου. Αντλώντας υλικό από τα τετράδια της μητέρας της, της γιαγιάς και άλλων γυναικών της οικογένειάς της από την Καππαδοκία, την Κωνσταντινούπολη και τη Σμύρνη, η

συγγραφέας διασώζει μνήμες και γεύσεις. Στο βιβλίο περιλαμβάνονται πάνω από 200 παραδοσιακές συνταγές μαγειρικής και ζαχαροπλαστικής, οι οποίες συνοδεύονται από πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΚΥΒΕΡΝΗΤΑΚΗ – ΣΥΝΑΝΗ

Ο Άγιος Οσιομάρτυς Νεκτάριος ο εκ Βρυούλλων Από τη Μικρά Ασία ως την Αγιότητα

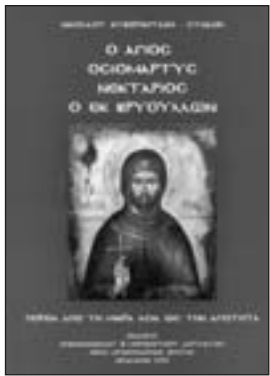
Έκδοση Επικοινωνιακού Μορφωτικού Ιδρύματος ΙΑΚ
Ηράκλειο 2008
σ.σ. 326, τιμή 12

Το βιβλίο αυτό γράφτηκε για να παρουσιάσει τον Άγιο Οσιομάρτυρα Νεκτάριο τον εκ Βρυούλλων, ο οποίος μαρτύρησε δι' αποκεφαλισμού στις 11 Ιουλίου 1820, στα Βρύουλλα (σημερινά, τουρκιστί, Urla) της Μικράς Ασίας.

Οι πρόσφυγες της Μικρασιατικής Καταστροφής μετέφεραν την τιμή του στην Ελλάδα και οι απόγονοί τους κάνουν ό,τι μπορούν για την διάσωση της

τιμής και μνήμης του Αγίου. Σήμερα υπάρχουν τρεις Ιεροί Ναοί με κλίτος αφιερωμένο σ' αυτόν (ένας στην Ι. Μητρόπολη Ν. Ιωνίας και Φιλαδελφείας, ένας την Ι. Μητρόπολη Ιεραπότνης και Σητείας και ένας στην Ι. Αρχιεπισκοπή Κρήτης), ενώ ένας τέταρτος μονόκλιτος ανεγείρεται προς τιμήν του στην Ι. Αρχιεπισκοπή Κρήτης. Σε αυτή την προσπάθεια έρχεται να συνδράμει και το παρόν πόνημα. Όμως, εκτός τούτου, υπενθυμίζει στους φιλάγιους αναγνώστες και όλους τους υπολοίπους Αγίους με το όνομα "Νεκτάριος", καθώς ο κόσμος γνωρίζει μόνον τον Άγιο Νεκτάριο Μητροπολίτη Πενταπόλεως, τον εν Αιγίνη.

Επειδή δε, οι τέσσερις εξ αυτών είτε ήταν Αγιορείτες, είτε είχαν οπωσδήποτε στενή σχέση με το Άγιον Όρος, και επ' ωφελεί των αναγνωστών, το

βιβλίο αποτελεί και ένα προ-σκυνηματικό οδηγό για το Αγιώνυμον Όρος, όπου αυτό παρουσιάζεται εκτενώς. Εκεί, εξ άλλου, ανδρώθηκε πνευματικά πριν οδηγηθεί στο Μαρτύριο και επίσης αποθησαυρίζεται η τιμία Κάρα του Αγίου Οσιομάρτυρος Νεκταρίου του εκ Βρουούλων, στο Κυριακό της Ι. Σκήτης της Αγίας Θεοπρομήτορος Άννης. Τα κείμενα που α-

φορούν στις Ι. Μονές του Αγίου Όρους έχουν εγκριθεί από τις ίδιες τις Ιερές Μονές, οι οποίες επιδαψίλευσαν και την ευλογία τους για την παρούσα έκδοση. Την ίδια ευλογία έχει επιδαψιλεύσει και η Ιερά Κοινότης του Αγίου Όρους, όπως και η Ι. Σκήτη της Αγίας Θεοπρομήτορος Άννης.

Στο βιβλίο, γίνεται αναφορά σε όλους τους Ι. Ναούς του Αγίου Νεκταρίου του εκ Βρουούλων, ενώ τέλος, περιλαμβάνεται η Ακολουθία του Αγίου, την οποία συνέγραψε ο υμνογράφος της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας Γέροντας Γεράσιμος ο Μικραγιαννανίτης και η Ι. Παράκλησις εις τον Άγιο Νεκτάριο τον εκ Βρουούλων, την οποία συνέγραψε ο σεβ. μητροπολίτης Ρόδου κ. Κύριλλος.

Β.Γ. ΑΓΙΑΝΝΙΔΗ - Π.ΣΤ. ΜΕΧΤΙΔΗ

«Ο ναός του Αγίου Ιωάννη Θεολόγου στη Σμύρνη και το Ευαγγέλιο του Μελετίου Πετροκοκκίνου», Πελινναίο 13/51 (2009) 21-28

Ευχάριστη έκπληξη αποτέλεσε η δημοσίευση, στο τριμηνιαίο χιώτικο περιοδικό Πελινναίο, άρθρου, το οποίο αφορά στη μητρόπολη του ελληνισμού της Ανατολής, τη Σμύρνη και μάλιστα σε ένα ναό της, ο οποίος δεν καταστράφηκε το 1922, αλλά έως πρόσφατα δέσποζε στον «Απάνω Μαχαλά».

Πρόκειται για το ναό του Αγίου Ιωάννου, ο οποίος δεν αποκλείεται να είχε οικοδομηθεί στη θέση αρχαίου οικοδομήματος. Βρίσκεται στον ίδιο χώρο, όπου οι περιηγητές ταυτίζουν τον ομώνυμο βυζαντινό ναό και παράλληλα συνδέουν με τον τάφο του Αγίου Πολυκάρπου. Νεότερος ναός του Αγίου Ιωάννη στον «Απάνω Μαχαλά» καταστράφηκε από πυρκαγιά και ανοικοδομήθηκε στην αυγή του 19ου αιώνα (εγκαινιάσθηκε την 1η Αυγούστου 1804). Στο ναό αναφέρθηκε, με λεπτομέρειες, ο πατέρας της Χριστιανικής Αρχαιολογίας Γ. Λαμπάκης και η περιγραφή του αποτελεί σήμερα, οδηγό του εντοπισμού του.

Μετά την Καταστροφή, αφού ο ναός του Αγίου Ιωάννου δεν κάηκε, έγινε δυνατή η μεταφορά του τέμπλου στο σύγχρονο ναό της Αγίας Φωτεινής στη Νέα Σμύρνη. Ο ναός όμως, απογυμνωμένος τόσο από τα εξαρτήματά του, όσο κυρίως από τους πιστούς του, παρέμεινε σε αχρησία (ή χρησιμοποιούνταν ως αποθήκη), έως και μετά το 2001. Στη σύγχρονη όμως προσπάθεια εντοπισμού του αποκαλύφθηκαν μόνο ορισμένα λείψανά του, όπως η βάση του κωδωνοστασίου με την αναθηματική επιγραφή και τη μεταλλική θύρα, αλλά και ορισμένοι τοίχοι και το κτήριο του σχολείου.

Το άρθρο συνδέει επίσης το ναό του Αγίου Ιωάννη με το νησί της Χίου και τον χιώτη μητροπολίτη Εφέσου Μελέτιο Πετροκοκκίνο, το χειρόγραφο Ευαγγέλιο του οποίου φυλασσόταν έως την Καταστροφή στο ναό και έκτοτε αγνοείται η τύχη του.

Αν το κείμενο είχε δημοσιευθεί νωρίτερα ο ναός του Αγίου Ιωάννη ίσως να είχε σωθεί. Με την κυκλοφορία του όμως, γνωστοποιεί την ύπαρξη του πολύτιμου κειμηλίου, το οποίο ενδέχεται να εμφανισθεί σε χέρια συλλεκτών. Η κάθε δημοσιοποίηση που αναφέρεται στις χαμένες πατρίδες προσθέτει ψήγματα μνήμης και ανασυνθέτει τη μικροϊστορία της περιοχής.

Δέσποινα Στεφ. Μιχάλαγα
Λέκτορ Τμ. Θεολογίας
Παν. Αθηνών

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

Μιμόζα

Στελ. Αναστασιάδου

Ανήμερα των Χριστουγέννων μας άφησε η Μιμόζα Αναστασιάδη (φωτό). Μαζί με το σύζυγό της, τον Στέλιο Αναστασιάδη, που έφυγε πρώτος από τη ζωή, το 1984, ήταν τα παλιά μέλη της Ενώσεως με ενεργή συμμετοχή στη ζωή του σωματείου επί σειρά ετών.

Γεννημένη στη Σμύρνη, το 1921, ήταν βρέφος ακόμα όταν έγινε η καταστροφή. Και στις διηγήσεις της, η μεγάλη της αδελφή, η Στάσα, λέει για το «μωρό» που κουβαλούσαν στη Μυτιλήνη, στην Αθήνα, στο Αίγιο.

Όμως, το «μωρό» μεγάλωσε ακριβώς σε αυτό το κλίμα της προσφυγιάς, των απόκληρων, των περιπλανώμενων. Με τις καλύτερες σχετικά συνθήκες, είναι αλήθεια, καθώς ο πατέρας, ο Ηλίας Αλτίνογλου, καθηγητής φυσικής, διορίστηκε σχεδόν αμέσως μετά την καταστροφή στο Αίγιο.

Το Αίγιο, επομένως, είναι το πρώτο συνειδητό αποτύπωμα στη μνήμη της Μιμόζας. Αποτύπωμα που μας άφησε και ως παιδικές ζωγραφιές: η θάλασσα, τα δέντρα, τα βαπόρια στο βάθος ήταν τα θέματα που ζωγράφιζε το μικρό κοριτσάκι, ίσως και με την επιρροή της μητέρας της, της Μαργαρίτας (το γένος Μπαρότση), που η ίδια ζωγράφιζε. Επίσης θα πάψει να είναι το μωρό, καθώς θα γεννηθεί και η μικρότερη αδελφή, η Μυρτώ. Η οικογένεια, λίγα χρόνια αργότερα, με τη μετάθεση του Ηλία, μετακόμισε στην Αθήνα, όπου και η Μιμόζα θα παρακολουθήσει τη βασική της εκπαίδευση, δημοτικό και γυμνάσιο.

Το σπίτι, στη Νέα Σμύρνη, αποκαθιστά κάπως τη φυσιολογική ζωή. Υπάρχει ο αμπελώνας πίσω, ένα κοτέτσι και σιγά-σιγά οργανώνεται και όλη η περιοχή. Αλλά οι πολιτικές ανακατατάξεις της δεκαετίας δεν ηρεμούν: η δικτατορία του Μεταξά βρίσκεται τη Μιμόζα στο σχολείο και ακόμα και ο ίδιος ο πόλεμος ξεσπάει πριν κλείσει τα 20. Όπως όλη η γενιά της δοκιμάζεται σκληρά, στη δικτατορία, στην πείνα της κατοχής, κλπ., που συσσωρεύονται στα προηγούμενα δεινά της προσφυγιάς. Όλα φαίνεται έχουν βαλθεί να επιββαιώσουν το συμπέρασμα που είχε βγάλει, μετά την καταστροφή, η γιαγιά Ουρανία, η μητέρα της Μαργαρίτας, ότι «τελικά δεν υπάρχει Θεός».

Απέναντι σε όλες τις αντιξοότητες αυτές, τα τρία κορίτσια προσπαθούν αν βρουν το δρόμο τους. Η μεγάλη, η Στάσα, έχει ήδη γίνει οδοντογιατρός και η μικρή, η Μυρτώ, επίσης θα σπουδάσει γιατρός. Όσο για τη Μιμόζα, έχοντας μάθει καλά αγγλικά από το κολλέγιο όπου αποφοίτησε, καταφέρνει, μετά τον πόλεμο, να βρει δουλειά γραμματεί-

ας στους «Αμερικάνους», δηλαδή στην αμερικάνικη αποστολή βοήθειας.

Από τις τρεις αδελφές, είναι η τελευταία που βρίσκει σύντροφο. Αυτός, επίσης Σμυρνιός, από γέννησης, είναι ο Στέλιος Αναστασιάδης, παλιός οικογένειας της Σμύρνης, γνωστής στους Αλτίνογλου, αφού με τον πατέρα του Στέλιου, τον Αναστάση, ο Ηλίας ήταν μαζί στην Ευαγγελική Σχολή της Σμύρνης, ο ένας φυσικός, ο άλλος μαθηματικός. Η Μιμόζα Αλτίνογλου θα γίνει Μιμόζα Αναστασιάδη το 1953, επουλώνοντας το παιδικό της τραύμα, όπως η ίδια το διηγόταν: ήταν τέτοιος ο «παλιολλαδίτικος» ρατσισμός κατά των προσφύγων, που η έξησε η ίδια παιδάκι, που ονειρευόταν -αφελώς ίσως, αλλά κατανοητά- να απαλλαγεί από το «τούρκικο» Αλτίνογλου! Ασφαλώς, όταν το κατάφερε και έγινε «Αναστασιάδη», το στίγμα δεν είχε πια νόημα για την ίδια. Το τραύμα, όμως, της μικρής Μιμόζας συμπυκνώνει μια ολόκληρη εποχή και μια ολόκληρη βαναυσότητα, που δυστυχώς είναι πάντα επίκαιρη, αν δει κανείς τα μεταναστευτικά ρεύματα στον πλανήτη σήμερα.

Με το Στέλιο η Μιμόζα θα κάνει γρήγορα δύο παιδιά, δίδυμα, τη Λήδα και τον Τάσο. Σε κατάσταση πολιτικών εντάσεων αλλά και οικονομικής ανοικοδόμησης της Ελλάδας, η Μιμόζα και τα παιδιά ακολουθούν τους ρυθμούς του Στέλιου, που ως μηχανικός πηγαίνει σε διάφορα εργοτάξια. Αυτό που περισσότερο επηρέασε τη ζωή τους ήταν η σήραγγα της Κάρλας, στο Βόλο στη δεκαετία του '50, ενώ η επόμενη δεκαετία ήταν γεωγραφικά λιγότερο κινητική για την οικογένεια, που μένει επίσης στη Νέα Σμύρνη. Πολιτικά, ωστόσο, η δεκαετία του '60 με τις ελπίδες στην αρχή της και τη δικτατορία στο τέλος της, εξίσου ή και περισσότερο «κινητική» ήταν, όπως και η επόμενη. Μαζί με το μέγαλωμα των παιδιών, έως ότου φύγουν ανεξαρτητοποιημένα στη δεκαετία του '70, με το Στέλιο, η Μιμόζα διανύει την περίοδο με τις κοινωνικές και πολιτικές δικτυώσεις αντίστοιχων προβληματισμών.

Ήδη ο Στέλιος, όπως και πολλά προσφυγόπουλα της γενιάς του, είχαν ενεργά αναμειχθεί στα προοδευτικά και αριστερά κινήματα και συνέχιζαν να παρεμβαίνουν με τον τρόπο τους: ο Στέλιος, λίγο πριν τη δικτατορία αποφάσισε να σταματήσει τη «μηχανική», για να ασχοληθεί πολιτικά με το Τεχνικό Επιμελητήριο - επιλογή που η δικτατορία την ανέτρεψε! Από την πώση της χούντας και έως το θάνατο του Στέλιου, η ζωή του ζευγαριού, στην Κηφισιά πλέον όπου έχουν μετακομίσει, θα είναι ίσως η λιγότερο τραγική. Αλλά ο σχετικά πρόωρος θάνατος του Στέλιου υποχρεώνει τη Μιμόζα να ζήσει το τελευταίο διάστημα της ζωής της ουσιαστικά μόνη, αν και κοντά στην κόρη της.

Το 2005 διαπιστώνεται καρκίνος στα έντερα και αναγκάζεται σε διπλή εγχείρηση, που της έδωσε τέσσερα χρόνια ακόμα ζωής. Δυστυχώς ο καρκίνος επέστρεψε και της έδωσε τη χαριστική βολή: στις 25 Δεκεμβρίου του 2009, μετά από το οικογενειακό τραπέζι, η Μιμόζα κοιμήθηκε και έσβησε ήρεμα, αλλά οριστικά. Με τα παιδιά της και τα εγγόνια της δίπλα για να πάρουν τη σκυτάλη της ζωής.

Τάσος Αναστασιάδης

Η 2η Πανελλήνια συνάντηση των απανταχού Συλλαίων

Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η 2^η πανελλήνια συνάντηση των Συλλαίων στη Θεσσαλονίκη. Οι καταγόμενοι από τη Σύλλη του Ικονίου κάτοικοι κυρίως της Βορ. Ελλάδος συγκεντρώθηκαν στις 28 Νοεμβρίου 2009, στην αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, μετά από πρωτοβουλία της Έλσας Χρυσάνθου και του Εμμανουήλ Σαρρηκωστή που οργάνωσαν την εκδήλωση αυτή.

Η κεντρική ομιλήτρια κα Γλυκερία Μελίδου – Κεφαλά, επιτ. διευθύντρια του Λαογραφικού Μουσείου

Μακεδονίας, ανέπτυξε το θέμα «Συλλαίων κοινωνία και ιδεολογία», ενώ μίλησαν και οι Λουίζος Δερμιντζόγλου και Τάκης Σαλκιντζόγλου καθώς και η κα Γεωργία Χριστοδοπούλου – Τερζή, η οποία προέβαλε ενδιαφέρουσες έγχρωμες διαφάνειες από τη σημερινή εικόνα της πάλαι ποτε διαλαμπιάς Σύλλης της Λυκαονίας. Η ελληνική αυτή πολίχνη διακρινόταν για το βυζαντινό χαρακτήρα της, την επίδοση των κατοίκων της στα γράμματα και στο εμπόριο και το μοναδικό γλωσσικό της ιδίω-

μα, που δεν απαντάται σε κανένα άλλο σημείο του ελληνόφωνου χώρου.

Ακολούθησε επίδειξη χορευτικού συγκροτήματος που χόρευε μικρασιατικούς χορούς με αυθεντικές τοπικές φορεσιές της Σύλλης και τέλος μικρή δεξίωση.

Όσοι θέλουν περισσότερες πληροφορίες, ιδίως να εγγραφούν στον υπό ίδρυση Σύλλογο των Συλλαίων μπορούν να επικοινωνήσουν με τον κ. Σίλβεστρο Παπάζογλου (τηλ. 210/6010-235 ή 210/8964-167, κιν. 6838-527677)

Συλλαίες με την παραδοσιακή νυφιάτικη φορεσιά της πατρίδας τους. Αριστερά, η Ελένη Αβραμίδου – Μακρίδου και δεξιά, η Έλλη Παπαδοπούλου – Σαρρηκωστή, μητέρα του κ. Εμμανουήλ Σαρρηκωστή, βασικού συντελεστή της 2ης πανελλήνιας συνάντησης των απανταχού Συλλαίων.

Πολιτισμικό γεγονός το 4ο Συμπόσιο του ΚΕΜΠΟ

ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ με επιτυχία το 4ο Συμπόσιο που οργάνωσε από 27 – 29 Νοεμβρίου στο Συνεδριακό Κέντρο του Δήμου Νέας Ιωνίας το Κέντρο Σπουδής και Ανάδειξης Μικρασιατικού Πολιτισμού (ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.) με θέμα «Πολιτισμικοί, κοινωνικοί, οικονομικοί θεσμοί των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, κατά τους νεότερους χρόνους».

Το συμπόσιο παρακολούθησε μεγάλος αριθμός Ιωνιωτών, εκπρόσωποι μικρασιατικών σωματείων από την Αττική και την επαρχία, έλαβαν δε μέρος με εισηγήσεις τους 20 Πανεπιστημιακοί καθηγητές, ιστορικοί, ερευνητές, ειδικοί επιστήμονες, μεταξύ των οποίων οι καθηγητές Κων. Φωτιάδης, Σία Αναγνωστοπούλου, Χάρης Μπαμπούνης, Θεοδόσης Πυλαρινός, Χάρης Εξερτζόγλου, Γιάννης Μπακιρτζής, Γιώργος Γιαννακόπουλος, ο σχολικός

Το προεδρείο της 1ης συνεδρίας του Συμποσίου του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. Από αριστερά, Λουκάς Χριστοδούλου, Γιάννης Χαραλάμπους και Χάρης Σαπουντζάκης. Στο βήμα η κ. Σία Αναγνωστοπούλου, αναπλ. καθηγήτρια Παντείου Πανεπιστημίου.

σύμβουλος Αρχάγγελος Γαβριήλ, ο πολιτικός μηχανικός Φαίδων Παπαθεοδώρου, ο δρ. Κυριάκος Χατζηκυριακίδης.

Στην εναρκτήρια ομιλία του ο δήμαρχος Ν. Ιωνίας κ. Γιάννης Χαραλάμπους τόνισε πως τα συμπόσια του ΚΕΜΠΟ συμβάλουν στον εμπλουτισμό της μικρασιατικής βιβλιογραφίας με νέα στοιχεία. «Με τη

δουλειά που γίνεται εδώ θα διασώσουμε την πολιτιστική κληρονομιά των πατρίδων που οι γονείς μας αφήσαν πίσω τους», είπε ο δήμαρχος, και δεν παρέλειψε να στηλιτεύσει την αδιαφορία του κεντρικού κράτους να διασφαλίσει τις μνήμες και τις παραδόσεις του ελληνικού πολιτισμού.

Ακολούθησαν χαιρετισμοί των επισήμων, του βουλευτή της ΝΔ κ. Νίκου Καντερέ, του βουλευτή του ΛΑΟΣ κ. Άδωνι Γεωργιάδη, του προέδρου της ΟΠΣΕ κ. Θανάση Λαγοδήμου κ.ά.

Τελευταίος ανέβηκε στο βήμα ο πρόεδρος του ΚΕΜΠΟ κ. Χάρης Σαπουντζάκης, ο οποίος στη ομιλία του επισήμανε ότι με το 4ο συμπόσιο κλείνει ο πρώτος κύκλος της διοργάνωσης, αφήνοντας έτσι ανοικτό το ενδεχόμενο στο μέλλον να υπάρξουν αλλαγές σε ότι αφορά τη διάρκεια, τη θεματολογία και την πρόσκληση ομιλητών από το εξωτερικό.

Κατά την έναρξη του συμποσίου τιμήθηκε η μνήμη του Φώτη Κόντογλου. Στον εγγονό του Αϊβαλιώτη αγιογράφου και συγγραφέα κ. Παναγιώτη Μαρτίνο ο δήμαρχος επέδωσε τιμητική πλακέτα.